

Spółdzielcza Grupa Bankowa

**Ujawnienie informacji
dotyczących ryzyka, funduszy własnych, wymogów kapitałowych,
polityki w zakresie wynagrodzeń, i innych informacji ujawnianych
zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE)
nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów
ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych,
część ósma**

**Banku Spółdzielczego w Lubyczy Królewskiej
według stanu na 31.12.2018 roku**

Wprowadzenie

1. Bank zgodnie z wymogami określonymi w Części Ósmej Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (zwanego dalej Rozporządzeniem CRR) dokonuje, w niniejszym dokumencie zwanym dalej Ujawnieniem, ujawnienia informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących profilu ryzyka Banku, funduszy własnych, wymogów kapitałowych, polityki w zakresie wynagrodzeń oraz innych informacji.
2. Niniejsze Ujawnienie obejmuje również informacje, o których mowa w art. 111a ust. 4 ustawy Prawo bankowe.
3. Bank w zakresie niniejszego *Ujawnienia*:
 - 1) nie stosuje pominięcia informacji uznanych za nieistotne - informacje nieistotne to w opinii Banku informacje, których pominięcie lub nieprawidłowe ujawnienie nie powinno zmienić lub wpłynąć na ocenę lub decyzję użytkownika opierającego się na tych informacjach przy podejmowaniu decyzji ekonomicznych;
 - 2) nie stosuje pominięcia informacji uznanych za zastrzeżone lub poufne – Bank uznaje informacje za zastrzeżone, jeżeli ich podanie do wiadomości publicznej w opinii Banku osłabiłoby jego pozycję konkurencyjną. Bank uznaje informacje za poufne, jeśli Bank zobowiązał się wobec klienta lub innego kontrahenta do zachowania poufności.
4. Bank informuje, że niniejsze *Ujawnienie* obejmuje cały zakres ujawnianych informacji, określonych w *Części Ósmej Rozporządzenia CRR*, z zastrzeżeniem art. 434 ust. 2 *Rozporządzenia CRR*; ujawnienia informacji dokonane przez Bank w celu spełnienia wymogów określonych w przepisach o rachunkowości uznaje się za spełniające wymogi *Części Ósmej Rozporządzenia CRR*.
5. Informacje ujawniane w niniejszym dokumencie zaprezentowano według stanu na dzień 31.12.2018 r.
6. O Ile nie zaznaczono inaczej, dane liczbowe prezentowane są w złotych, a ewentualne różnice w sumach i udziałach mogą wynikać z zaokrągleń kwot do pełnych złotych oraz zaokrągleń udziałów procentowych do dwóch miejsc dziesiętnych.

1. Informacje o Banku

1. Bank Spółdzielczy w Lubyczy Królewskiej z siedzibą w Lubyczy Królewskiej, ul. Kolejowa 14, jest zarejestrowany w Sądzie Rejonowym Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku, VI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem 0000126652. Bankowi nadano numer statystyczny REGON 000501860 oraz NIP 921-000-39-66.
2. Bank jest spółdzielnią prowadzącą swoją działalność na podstawie:
 - 1) ustawy z dnia 7 grudnia 2000 roku o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających,
 - 2) ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe,
 - 3) ustawy z dnia 16 września 1982 roku Prawo spółdzielcze,
 - 4) innych regulacji prawnych oraz Statutu Banku.
3. Bank Spółdzielczy w Lubyczy Królewskiej zrzeszony jest z SGB - Bankiem S.A. w Poznaniu oraz jest uczestnikiem Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB, którego głównym celem jest zapewnienie wypłacalności i płynności. Z uczestnictwa w Systemie wynikają korzyści – między innymi dostęp do środków pomocowych w sytuacjach zagrożenia płynności lub wypłacalności, oraz obowiązki, do których należy m. in. stosowanie systemu limitów ustalonych w Systemie oraz poddawanie się działaniom prewencyjnym podejmowanym przez jednostkę zarządzającą Systemem.
4. W 2018 roku Bank Spółdzielczy w Lubyczy Królewskiej prowadził działalność poprzez:
 - *Centralę w Lubyczy Królewskiej, ul. Kolejowa 14,*
 - *Oddział w Lubyczy Królewskiej, ul. Kolejowa 14,*
 - *Oddział w Ulhówku ul. Kościelna 1/2,*
 - *Filię w Bełzcu, ul. Lwowska 14.*
5. Zgodnie z zapisami statutu, Bank prowadzi działalność na terenie powiatu tomaszowskiego, biłgorajskiego, zamojskiego, hrubieszowskiego i lubaczowskiego.
6. Przeciętne zatrudnienie w 2018 roku wynosiło 23,5 etatu.

1.1. Informacje o stopie zwrotu z aktywów

Na podstawie art. 111a ust. 1 Bank podaje do publicznej wiadomości stopę zwrotu obliczoną jako iloraz zysku netto i sumy bilansowej. Na dzień 31.12.2018 r. wyznaczona w ten sposób stopa zwrotu z aktywów wynosi: 0,87 %.

1.2. Informacje o działalności poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

Bank, w ramach posiadanych uprawnień i zezwoleń, prowadzi działalność wyłącznie na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Cele i strategię w zakresie zarządzania ryzykiem – art. 435 Rozporządzenia CRR

Bank, zgodnie z przepisami ustawy Prawo bankowe, posiada system zarządzania, na który składają się system zarządzania ryzykiem, system kontroli wewnętrznej, a także odpowiednia polityka wynagrodzeń, wspierająca kulturę ryzyka (zarządzania ryzykiem).

2.1. Informacje o systemie zarządzania ryzykiem, strategii i celach zarządzania w odniesieniu do poszczególnych kategorii ryzyka

Zarządzanie ryzykiem w Banku odbywa się zgodnie z długofalową Strategią zarządzania ryzykiem oraz krótkoterminowymi politykami zawartymi w założeniach do planu ekonomiczno-finansowego na dany rok, zatwierdzonymi przez Zarząd Banku oraz Radę Nadzorczą Banku. Strategia zarządzania poszczególnymi ryzykami jest zgodna z założeniami strategii działania Banku i podlega corocznemu przeglądowi zarządczemu i weryfikacji, a w przypadku występowania znaczących zmian wewnątrz lub w otoczeniu Banku, częściej.

System zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Lubyczy Królewskiej zorganizowany jest adekwatnie do charakteru, skali i złożoności prowadzonej działalności przy uwzględnieniu strategicznych celów Banku, w tym strategii zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka uwzględniającej tolerancję na ryzyko określoną przez Bank.

Strategia zarządzania ryzykiem jest powiązana z innymi regulacjami o charakterze strategicznym, a w szczególności z polityką kapitałową, planem ekonomiczno-finansowym oraz strategią działania Banku. Zawiera także cele definiujące apetyt na ryzyko Banku, rozumiany jako maksymalny, akceptowalny poziom ryzyka jaki Bank może ponieść.

Zarządzanie ryzykiem jest jednym z najważniejszych procesów wewnętrznych w Banku, ma na celu uzyskanie w zmieniającym się otoczeniu prawnym i ekonomicznym odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa jaki i odpowiedniej rentowności działalności biznesowej.

Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej jest zorganizowany na trzech niezależnych poziomach:

- 1) na pierwszy poziom składa się zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku;
- 2) na drugi poziom składa się:
 - a) zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powoływanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych (zwane dalej „zarządzaniem ryzykiem na drugim poziomie);
 - b) działalność komórki do spraw zgodności;

- 3) na trzeci poziom składa się działalność komórki audytu wewnętrznego, przy czym w związku z uczestnictwem Banku w Systemie Ochrony, tę działalność wykonuje Spółdzielnia.

Zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie, w zakresie, o którym mowa w pkt 2 lit. a) jest niezależne od zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie.

Zgodnie z obowiązującą w Banku strukturą organizacyjną, w ramach wymienionego w:

- 1) pkt 1) funkcjonują następujące komórki organizacyjne i stanowiska:
Oddziały, Filie, Stanowisko ds. monitoringu restrukturyzacji i windykacji, Zespół ds. Kadr i Administracji, Główny Księgowy, Zespół Finansowo-Księgowy, Stanowisko ds. Teleinformatycznych,
- 2) pkt 2 lit. a) funkcjonuje następująca komórka organizacyjna i stanowiska:
Stanowisko ds. analiz ryzyka, Stanowisko Analiz Kredytowych (*dotyczy pojedynczej transakcji*),
- 3) pkt 2 lit. b) funkcjonuje komórka ds. ryzyka braku zgodności (Stanowisko ds. zgodności i kontroli wewnętrznej).

Komórka organizacyjna odpowiedzialna za zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie, w zakresie o którym mowa pkt 2 lit. a) wykonuje zadania związane z identyfikacją, pomiarem lub szacowaniem, kontrolą, monitorowaniem oraz sprawozdawaniem każdego istotnego ryzyka.

Stanowisko ds. zgodności i kontroli wewnętrznej prowadzi działania na rzecz zapewnienia zgodności działań Banku z prawem oraz przyjętymi standardami postępowania. Dodatkowo prowadzi rejestr reklamacji/skarg/wniosków klientów i członków Banku oraz koordynuje prace związane z rejestrowaniem reklamacji.

Rada Nadzorcza w systemie zarządzania ryzykiem sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem, w tym ryzykiem braku zgodności oraz ocenia jego adekwatność i skuteczność.

Zarząd w systemie zarządzania ryzykiem projektuje, wprowadza oraz zapewnia działanie, spójnego ze strategią zarządzania Bankiem, system zarządzania ryzykiem. Zarządzanie ryzykiem w Banku realizowane jest przez poszczególnych członków Zarządu w ramach przypisanych im obowiązków przy czym nadzór nad drugim poziomem zarządzania przypisany jest Prezesowi Zarządu.

Pozostali pracownicy Banku mają obowiązek przestrzegania zasad zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, obowiązujących w Banku w formie wewnętrznych regulacji i zaleceń zgodnie z Regulaminem organizacyjnym, uczestnictwa w postępowaniu wyjaśniającym przyczyny wystąpienia zdarzeń generujących ryzyko oraz ich raportowania.

Zarządzanie ryzykiem jest zorganizowane w sposób umożliwiający zapobieganie konfliktom interesów pomiędzy pracownikami, czy też komórkami organizacyjnymi Banku. W strukturze organizacyjnej Banku Spółdzielczego w Lubyczy Królewskiej z uwagi na skalę działania nie tworzy się komitetu ds. ryzyka ani komitetu ds. wynagrodzeń.

Proces zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Lubyczy Królewskiej obejmuje następujące działania:

- 1) **identyfikacja ryzyka** – polega na rozpoznaniu aktualnych i potencjalnych źródeł zagrożeń związanych z ryzykiem oraz oszacowaniu wielkości potencjalnego wpływu danego rodzaju ryzyka na sytuację finansową Banku. W ramach identyfikacji ryzyka określone są te rodzaje ryzyka, które uznawane są za istotne w działalności Banku, a także sporządzane są prognozy i plany uwzględniające przewidywany poziom ryzyka;
- 2) **miar ryzyka** – obejmuje definiowanie miar ryzyka adekwatnych do rodzaju, istotności ryzyka i dostępności danych oraz kwantyfikację ryzyka za pomocą ustalonych miar;
- 3) **ocena/szacowanie ryzyka** - polega na określeniu siły wpływu lub zakresu ryzyka z punktu widzenia realizacji celów zarządzania ryzykiem – w ramach oceny ryzyka przeprowadzane są testy warunków skrajnych na podstawie założeń zapewniających rzetelną ocenę ryzyka;
- 4) **monitorowanie ryzyka** – polega na monitorowaniu odchyleń realizacji od prognoz lub założonych punktów odniesienia (np. limitów, wartości progowych, planów, pomiarów z poprzedniego okresu, wydanych rekomendacji i zaleceń) – monitorowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością adekwatną do istotności danego rodzaju ryzyka oraz jego zmienności;
- 5) **raportowanie ryzyka** – polega na cyklicznym informowaniu organów Banku o wynikach pomiaru ryzyka, podjętych działaniach i rekomendacjach dotyczących działań. Zakres, częstotliwość oraz forma raportowania są dostosowane do szczebla zarządczego odbiorców;
- 6) **stosowanie mechanizmów kontrolujących i ograniczających ryzyko** polega w szczególności na przyjmowaniu i stosowaniu regulacji wewnętrznych, określaniu poziomu tolerancji na ryzyko, ustalaniu wysokości limitów i wartości progowych, wydawaniu zaleceń, podejmowaniu decyzji o wykorzystywaniu narzędzi wspierających zarządzanie ryzykiem.

Bank Spółdzielczy w Lubyczy Królewskiej zarządza rodzajami ryzyka uznanymi za istotne zgodnie z obowiązującymi wewnętrznymi regulacjami w tym zakresie. Na system zarządzania każdym ryzykiem składają się:

- Procedury opisujące zasady zarządzania ryzykiem,
- Identyfikacja, pomiar i monitorowanie ryzyka,
- System limitów ograniczających ryzyko,
- System informacji zarządczej,

- Odpowiednio dostosowana organizacja procesu zarządzania.

Jako ryzyka istotne Bank uznaje te rodzaje ryzyka, które:

- 1) są objęte wymogiem obliczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko dla Banków, które nie posiadają portfela handlowego – kryterium jakościowe;
- 2) zostały wymienione w *Dyrektywie CRD IV*, w szczególności w art. 79, 81, 83, 84, 85 i 86 – kryterium jakościowe;
- 3) w ocenie Banku mogą w znaczący sposób wpłynąć na zysk lub fundusze własne Banku.

Do ryzyk istotnych, które podlegały szczególnemu nadzorowi w 2018 roku Bank zaliczał:

- 1) ryzyko kredytowe, w tym ryzyko koncentracji,
- 2) ryzyko płynności,
- 3) ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej,
- 4) ryzyko operacyjne, w tym ryzyko braku zgodności oraz ryzyko systemów informatycznych
- 5) ryzyko kapitałowe.

W wyniku przeglądu regulacji zewnętrznych zweryfikowano rodzaje ryzyk w stosunku do poprzedniego roku. W analizowanym roku Bank dodatkowo wyodrębnił ryzyko kapitałowe jako istotny rodzaj ryzyka. Ponadto za ryzyko podlegające szczególnemu nadzorowi Bank uznał ryzyko wyniku finansowego.

Bank wprowadza odpowiednie do skali i złożoności działalności limity wewnętrzne ograniczające poziom ryzyka występującego w poszczególnych obszarach działania Banku. Procedury wewnętrzne określają zasady ustalania i aktualizowania wysokości limitów oraz częstotliwość monitorowania ich przestrzegania i raportowania. Poziom limitów wewnętrznych jest dostosowany do akceptowanego przez Radę Nadzorczą Banku ogólnego poziomu ryzyka Banku. W zależności od rodzaju ryzyka lub charakteru limitu Bank określa wysokość limitów w oparciu o następujące przesłanki:

- analizę historyczną stopnia wykorzystania limitu;
- apetyt na ryzyko;
- analizę wpływu zrealizowania się limitu w maksymalnej wysokości na sytuację finansową Banku;
- wysokość ryzyka, którym jest obciążona pozycja objęta limitem.

W przypadku wystąpienia przekroczenia limitów wewnętrznych sposób postępowania i warunki akceptacji przekroczeń definiują procedury wewnętrzne. Przekroczenia limitów wewnętrznych są monitorowane i poddawane szczegółowej analizie.

Podstawę monitorowania procesu zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Lubyczy Królewskiej stanowi formalnie ustanowiony system informacji zarządczej. Dostarcza on informacji na temat:

- a) rodzajów i wielkości ryzyka w działalności Banku;
- b) profilu ryzyka;
- c) stopnia wykorzystania limitów wewnętrznych;
- d) wyników testów warunków skrajnych;
- e) skutków decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem.

Monitorowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością umożliwiającą dostarczenie informacji o zmianach profilu ryzyka Banku. Zakres oraz szczegółowość sprawozdań wewnętrznych są dostosowane do rodzaju raportowanego ryzyka oraz odbiorców informacji. Rzetelność, dokładność oraz aktualność dostarczonych informacji zapewnia wprowadzony w Banku system kontroli wewnętrznej. Szczegółowe zasady działania systemu informacji zarządczej reguluje w Banku *Instrukcja sporządzania informacji zarządczej*; ponadto w regulacjach dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka bankowego został określony w sposób ogólny zakres informacji zarządczej z obszaru, którego dotyczy regulacja.

Przepływ informacji w zakresie ryzyka dotyczy głównie istotnych rodzajów ryzyka i odbywa się zgodnie z wewnętrzną procedurą Banku. W ramach informacji zarządczej z obszaru każdego ryzyka sprawozdawane są:

- wyniki pomiaru ryzyka, w tym wyniki testów warunków skrajnych,
- informacja o realizacji przyjętych w Banku limitów ,
- wnioski dla Zarządu i Rady Nadzorczej.

Raporty z zakresu ryzyk uznanych za istotne pozwalają Zarządowi i Radzie Nadzorczej m. in. na:

- 1) monitorowanie poziomu ryzyka, w tym przyjętych limitów;
- 2) kontrolę realizacji celów strategicznych;
- 3) ocenę skutków podejmowanych decyzji;
- 4) podejmowanie odpowiednich działań w celu ograniczenia ryzyka.

Co do zasady raporty z zakresu ryzyk istotnych opracowywane są z częstotliwością miesięczną, kwartalną i roczną. Dodatkowo w cyklu rocznym dokonywany jest przegląd wszystkich procedur dotyczących ryzyk mogących wystąpić w działalności Banku Spółdzielczego w Lubyczy Królewskiej.

2.1.1 Oświadczenie na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem w instytucji

Zatwierdzone przez Zarząd Banku oświadczenie na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem w Banku, dające pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii Banku, o którym mowa w art. 453 ust. 1 lit. e) Rozporządzenia CRR, zawarte jest w Załączniku nr 2 do niniejszego Ujawnienia.

2.1.2. Oświadczenie na temat ryzyka

Oświadczenie na temat ryzyka, zgodne z wymogami art. 435 ust 1. lit f) *Rozporządzenia CRR*, w którym omówiono ogólny profil ryzyka Banku związany ze strategią działalności, zawierające kluczowe wskaźniki i dane liczbowe dotyczące ryzyka zawarte jest w *Załączniku nr 1 do niniejszego Ujawnienia*.

2.2. Informacje w odniesieniu do zasad zarządzania

W zakresie art. 435 ust. 2 Bank informuje, że wszyscy Członkowie Zarządu Banku nie zajmują stanowisk dyrektorskich poza Bankiem. Członkowie Rady Nadzorczej Banku nie pełnią stanowisk dyrektorskich. *Przez stanowisko dyrektorskie należy rozumieć funkcje członka zarządu lub rady nadzorczej pełnione w podmiotach objętych tym samym instytucjonalnym systemem ochrony spełniającym warunki, o którym mowa w art. 113 ust. 7 Rozporządzenia CRR, lub podmiotach, w których bank posiada znaczny pakiet akcji, o którym mowa w art. 4 ust. 1 pkt 36 Rozporządzenia CRR.*

Polityka wyboru członków Rady Nadzorczej przyczynia się do skutecznego zarządzania Bankiem poprzez zapewnienie, iż wszyscy członkowie Rady Nadzorczej będą cechowali się nieposzlakowaną opinią oraz uczciwością i etycznością oraz niezależnością osądu, bez względu na rozmiar, organizację wewnętrzną oraz charakter, zakres i złożoność prowadzonej działalności, jak również swoje zadania i obowiązki.

Oceny odpowiedniości dla członków Rady Nadzorczej dokonuje Zebranie Przedstawicieli Banku. Ocena odpowiedniości zostaje dokonana indywidualnie dla każdego z kandydatów i członków Rady Nadzorczej, jak również zbiorowo dla Rady Nadzorczej jako organu Banku. Fakt dokonania oceny i jej wyniki zostają odnotowane w treści podejmowanych uchwał.

Na datę analizy Bank nie stosował polityki zróżnicowania w zakresie wyboru członków Zarządu oraz Rady Nadzorczej. W bieżącym roku Bank wprowadził wyżej wymienioną politykę.

3. Zakres stosowania – art. 436 Rozporządzenia CRR

Nie dotyczy. Bank nie dokonuje konsolidacji do celów rachunkowości i regulacji ostrożnościowych.

4. Fundusze własne – art. 437 Rozporządzenia CRR

Bank definiuje części składowe funduszy własnych zgodnie z obowiązującymi przepisami na dzień 31 grudnia 2018 roku, w szczególności z postanowieniami Rozporządzenia CRR oraz ustawy Prawo bankowe.

Bank ujawnia informacje dotyczące funduszy własnych zgodnie z przepisami art. 437 oraz art. 492 *Rozporządzenia CRR* oraz zgodnie z wymogami przedstawionymi w *Rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) nr 1423/2013 z dnia 20 grudnia 2013 roku ustanawiającym wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawnienia informacji na temat funduszy własnych instytucji zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013*.

1. Fundusze własne, zgodnie z powyższymi przepisami, obejmują:

1) Kapitał Tier I Banku, w którego skład wchodzi kapitały podstawowe Tier I obejmujące:

- a. wpłacony fundusz udziałowy, obejmujący udziały wpłacone do 28.06.2013 r. (skorygowane o udziały wypłacone po tej dacie),
- b. zysk w trakcie zatwierdzania oraz zysk netto bieżącego okresu sprawozdawczego, obliczone zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości, pomniejszone o wszelkie przewidywane obciążenia i dywidendy, w kwotach nie większych niż kwoty zysku zweryfikowane przez biegłych rewidentów, po uzyskaniu zgody KNF,
- c. niepodzielony zysk z lat ubiegłych, po uzyskaniu zgody KNF,
- d. w ramach skumulowanych, innych całkowitych dochodów:
 - fundusz z aktualizacji wyceny majątku trwałego,
- e. kapitał z aktualizacji instrumentów dłużnych lub kapitałowych zakwalifikowanych do portfela „dostępne do sprzedaży”,
- f. kapitał rezerwowy (definiowany jako suma kapitału zasobowego oraz rezerwowego),
- g. fundusz ogólnego ryzyka na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej;

2) pomniejszenia kapitału podstawowego Tier I:

- a. wartości niematerialne i prawne wycenione według wartości bilansowej,
- b. wzajemne zaangażowania w instrumenty kapitałowe (krzyżowe powiązania kapitałowe) zaliczane do funduszy podstawowych Tier I, jeżeli KNF uznała, że nie miały one na celu sztucznego zwiększenia funduszy własnych Banku,

- c. posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank nie dokonał znacznej inwestycji,
- d. posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank dokonał znacznej inwestycji,
- e. strata z lat ubiegłych, strata w trakcie zatwierdzania, strata netto bieżącego okresu, w tym utworzone rezerwy i odpisy aktualizujące odnoszące się do odsetek, których skutki nie zostały odniesione na fundusze,
- f. aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności,
- g. pozycje, które należy odliczyć od pozycji dodatkowych w Tier I, których wartość przekracza wartość kapitału dodatkowego Tier I;
- h. dodatkowe korekty wartości jako 0,1% sumy wartości wycenionych według wartości godziwej;

3) Kapitał dodatkowy Tier I, który stanowi:

- a. instrumenty kapitałowe spełniające warunki opisane w art. 52 CRR (aktualnie banki nie posiadają takich instrumentów),
- b. w ramach korekt okresu przejściowego – obligacje zaliczone do funduszy własnych Banku na podstawie Uchwały KNF nr 314/2009 z dnia 14 października 2009 r. w sprawie innych pozycji bilansu banku zaliczanych do funduszy podstawowych banku, ich wysokości, zakresu i warunków ich zaliczania do funduszy podstawowych banku (jeżeli Bank posiada takie obligacje);

4) pomniejszenia kapitału dodatkowego Tier I:

- a. wzajemne zaangażowania w instrumenty kapitałowe (krzyżowe powiązania kapitałowe) zaliczane do dodatkowego kapitału podstawowego, jeżeli właściwy organ uznał, że miały one na celu sztuczne zwiększenie funduszy własnych Banku,
- b. posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach zaliczanych do dodatkowego kapitału podstawowego podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank nie dokonał znacznej inwestycji,
- c. posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach zaliczanych do dodatkowego kapitału podstawowego podmiotów sektora, jeżeli Bank dokonał znacznej inwestycji,
- d. pozycje, które należy odliczyć od pozycji Tier II, których wartość przekracza wartość kapitału Tier II.

5) Kapitał Tier II Banku obejmuje:

- a. instrumenty kapitałowe spełniające warunki opisane w art. 63 CRR;
- b. pożyczki podporządkowane;
- c. rezerwę na ryzyko ogólne do wysokości 1,25% aktywów ważonych ryzykiem;

6) pomniejszenia kapitału Tier II:

- a. wzajemne zaangażowania w instrumenty kapitałowe (krzyżowe powiązania kapitałowe) zaliczane do kapitału Tier II, jeżeli właściwy organ uznał, że miały one na celu sztuczne zwiększenie funduszy własnych Banku,
- b. posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach zaliczanych do kapitału Tier II podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank nie dokonał znacznej inwestycji,
- c. posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach zaliczanych do kapitału Tier II, jeżeli Bank dokonał znacznej inwestycji.

W poniższej tabeli przedstawiono fundusze własne w okresie przejściowym, z zastosowaniem formatu i numeracji pozycji określonych w Załączniku VI do Rozporządzenia Wykonawczego Komisji nr 1423/2013 według stanu na 31.12.2018 roku.

Kapitał podstawowy Tier 1: instrumenty i kapitały rezerwowe		(A) KWOTA W DNIU UJAW- NIENIA	(B) ODNIESIENIE DO ARTYKUŁU ROZPORZĄDZENIA (UE) NR 575/ 2013
1	Instrumenty kapitałowe i powiązane akcje emisyjne	403 500,00	art. 26 ust. 1, art. 27, 28 i 29, wykaz EUNB, o którym mowa w art. 26 ust. 3
	w tym: instrument typu 1		wykaz EUNB, o którym mowa w art. 26 ust. 3
	w tym: instrument typu 2		wykaz EUNB, o którym mowa w art. 26 ust. 3
	w tym: instrument typu 3		wykaz EUNB, o którym mowa w art. 26 ust. 3
2	Zyski zatrzymane		art. 26 ust. 1 lit. c)
3	Skumulowane inne całkowite dochody (i pozostałe kapitały rezerwowe, z uwzględnieniem niezrealizowanych zysków i strat zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości)	8 758 334,00	art. 26 ust. 1
3a	Fundusze ogólne ryzyka bankowego	100 000,00	art. 26 ust. 1 lit. f)
4	Kwota kwalifikujących się pozycji, o których mowa w art. 484 ust. 3, i powiązane akcje emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału podstawowego Tier I		art. 486 ust. 2
	Zastrzyki kapitałowe ze strony sektora publicznego, podlegające zasadzie praw nabytych do dnia 1 stycznia 2018 r.		art. 483 ust. 2
5	Udziały mniejszości (kwota dopuszczona w skonsolidowanym kapitale podstawowym Tier I)		art. 84, 479, 480

5a	Niezależnie zweryfikowane zyski z bieżącego okresu po odliczeniu wszelkich możliwych do przewidzenia obciążeń lub dywidend		art. 26 ust. 2
6	Kapitał podstawowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	9 261 834,00	
7	Dodatkowe korekty wartości (kwota ujemna)		art. 34, 105
8	Wartości niematerialne i prawne (po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego) (kwota ujemna)	- 1 973,00	art. 36 ust. 1 lit. b), art. 37 i art. 472 ust. 4
9	Zbiór pusty w UE		
10	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności z wyłączeniem aktywów wynikających z różnic przejściowych (po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3) (kwota ujemna)		art. 36 ust. 1 lit. c), art. 38, art. 472 ust. 5
11	Kapitały rezerwowe odzwierciedlające wartość godziwą związane z zyskami lub stratami z tytułu instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne		art. 33 lit. a)
12	Kwoty ujemne będące wynikiem obliczeń kwot oczekiwanej straty		art. 36 ust. 1 lit. d), art. 40, 159, art. 472 ust. 6
13	Każdy wzrost kapitału własnego z tytułu aktywów sekurytyzowanych (kwota ujemna)		art. 32 ust. 1
14	Zyski lub straty z tytułu zobowiązań, wycenione według wartości godziwej, które wynikają ze zmian zdolności kredytowej instytucji		art. 33 lit. b)
15	Aktywa funduszu emerytalnego ze zdefiniowanymi świadczeniami (kwota ujemna)		art. 36 ust. 1 lit. e), art. 41, art. 472 ust. 7
16	Posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe w instrumentach własnych w kapitale podstawowym Tier 1 (kwota ujemna)		art. 36 ust. 1 lit. f), art. 42, art. 472 ust. 8
17	Udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier 1 podmiotów sektora finansowego, jeżeli podmioty te mają z instytucją krzyżowe powiązania kapitałowe mające na celu sztuczne zawyżanie funduszy własnych instytucji (kwota ujemna)		art. 36 ust. 1 lit. g), art. 44, art. 472 ust. 9
18	Posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier 1 podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)		art. 36 ust. 1 lit. h), art. 43, 45, 46, art. 49 ust. 2 i 3, art. 79, art. 472 ust. 10
19	Posiadane przez instytucję bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)		art. 36 ust. 1 lit. i), art. 43, 45, 47, art. 48 ust. 1 lit. b), art. 49 ust. 1-3, art. 79, 470, art. 472 ust. 11
20	Zbiór pusty w UE		
20a	Kwota ekspozycji następujących pozycji kwalifikujących się do wagi ryzyka równej 1 250 %, jeżeli instytucja decyduje się na wariant odliczenia		art. 36 ust. 1 lit. k)
20b	w tym: znaczne pakiety akcji poza sektorem finansowym (kwota ujemna)		art. 36 ust. 1 lit. k) ppkt (i), art. 89-91
20c	w tym: pozycje sekurytyzacyjne (kwota ujemna)		art. 36 ust. 1 lit. k) ppkt (ii) art. 243 ust. 1 lit. b) art. 244 ust. 1 lit. b) art. 258
20d	w tym: dostawy instrumentów z późniejszym terminem rozliczenia (kwota ujemna)		art. 36 ust. 1 lit. k) ppkt (iii), art. 379 ust. 3
21	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego		art. 36 ust. 1 lit. c), art. 38,

	wynikające z różnic przejściowych (kwota przekraczająca próg 10 %, po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3) (kwota ujemna)		art. 48 ust. 1 lit. a), art. 470, art. 472 ust. 5
22	Kwota przekraczająca próg 15 % (kwota ujemna)		art. 48 ust. 1
23	w tym: posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednio instrumenty w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty		art. 36 ust. 1 lit. i), art. 48 ust. 1 lit. b), art. 470, art. 472 ust. 11
24	Zbiór pusty w UE		
25	w tym: aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych		art. 36 ust. 1 lit. c), art. 38, art. 48 ust. 1 lit. a), art. 470, art. 472 ust. 5
25a	Straty za bieżący rok obrotowy (kwota ujemna)		art. 36 ust. 1 lit. a), art. 472 ust. 3)
25b	Możliwe do przewidzenia obciążenia podatkowe związane z pozycjami kapitału podstawowego Tier I (kwota ujemna)		art. 36 ust. 1 lit. I)
26	Korekty regulacyjne stosowane w odniesieniu do kapitału podstawowego Tier I pod względem kwot ujętych przed przyjęciem CRR.		
26a	Korekty regulacyjne dotyczące niezrealizowanych zysków i strat zgodnie z art. 467 i 468;		
	w tym: ...filtr dla niezrealizowanej straty 1		art. 467
	w tym: ...filtr dla niezrealizowanej straty 2		art. 467
	w tym: 20%..filtr dla niezrealizowanego zysku 1		art. 468
	w tym: ...filtr dla niezrealizowanego zysku 2		art. 468
26b	Kwota, którą należy odjąć od lub dodać do kwoty kapitału podstawowego Tier I w odniesieniu do dodatkowych filtrów i odliczeń wymaganych przed przyjęciem CRR		art. 481
	w tym: ...		art. 481
27	Kwalifikowalne odliczenia od pozycji w kapitale dodatkowym Tier I, które przekraczają wartość kapitału dodatkowego Tier I instytucji (kwota ujemna)		art. 36 ust. 1 lit. j)
28	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale podstawowym Tier 1	- 1 973	
29	Kapitał podstawowy Tier 1	9 259 861,00	
30	Instrumenty kapitałowe i powiązane akcje emisyjne		art. 51, 52
31	w tym: zaklasyfikowane jako kapitał własny zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości		
32	w tym: zaklasyfikowane jako zobowiązania zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości		
33	Kwota kwalifikujących się pozycji, o których mowa w art. 484 ust. 4, i powiązane akcje emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału dodatkowego Tier 1		art. 486 ust. 3
	Zastrzyki kapitałowe ze strony sektora publicznego, podlegające zasadzie praw nabytych do dnia 1 stycznia 2018 r.		art. 483 ust. 3
34	Kwalifikujący się kapitał Tier 1 uwzględniony w skonsolidowanym kapitale dodatkowym Tier 1 (w tym udziały mniejszości nieuwzględnione w wierszu 5) wyemitowany przez jednostki zależne i będący w posiadaniu stron trzecich		art. 85, 86, 480
35	w tym: przeznaczone do wycofania instrumenty wyemitowane przez jednostki zależne		art. 486 ust. 3
36	Kapitał dodatkowy Tier 1 przed korektami regulacyjnymi		
37	Posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w		art. 52 ust. 1 lit. b), art. 56 lit. a), art. 57, art. 475 ust.

	kapitale Tier 1 (kwota ujemna)		2
38	Udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier 1 podmiotów sektora finansowego, jeżeli podmioty te mają z instytucją krzyżowe powiązania kapitałowe mające na celu sztuczne zawyżanie funduszy własnych instytucji (kwota ujemna)		art. 56 lit. b), art. 58 i art. 475 ust. 3
39	Bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier 1 podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)		art. 56 lit. c), art. 59, 60, 79, art. 475 ust. 4
40	Posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)		art. 56 lit. d), art. 59, 79, art. 475 ust. 4
41	Korekty regulacyjne stosowane w odniesieniu do kapitału dodatkowego Tier I pod względem kwot ujętych przed przyjęciem CRR oraz kwot ujętych w okresie przejściowym przeznaczonych do wycofania zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 575/2013 (tj. kwoty rezydualne określone w CRR)		
41 a	Kwoty rezydualne odliczane od kapitału dodatkowego Tier I w odniesieniu do odliczeń od kapitału podstawowego Tier I w okresie przejściowym zgodnie z art. 472 rozporządzenia (UE) nr 575/2013		art. 472, art. 472 ust. 3 lit. a), art. 472 ust. 4, art. 472 ust. 6, art. 472 ust. 8 lit. a), art. 472 ust. 9, art. 472 ust. 10 lit. a), art. 472 ust. 11 lit. a)
	W tym pozycje, które należy wyszczególnić, np. istotne straty netto w bieżącym okresie, wartości niematerialne i prawne, brak rezerw na pokrycie oczekiwanych strat itd.		
41 b	Kwoty rezydualne odliczane od kapitału dodatkowego Tier I w odniesieniu do odliczeń od kapitału podstawowego Tier II w okresie przejściowym zgodnie z art. 475 rozporządzenia (UE) nr 575/2013.		art. 477, art. 477 ust. 3, art. 477 ust. 4 lit. a)
	W tym pozycje, które należy wyszczególnić, np. krzyżowe powiązania kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II, bezpośrednie udziały kapitałowe w nieistotnych inwestycjach w kapitał innych podmiotów sektora finansowego itd.		
41c	Kwota, którą należy odjąć od lub dodać do kwoty kapitału dodatkowego Tier I w odniesieniu do dodatkowych filtrów i odliczeń wymaganych przed przyjęciem CRR		art. 467, 468, 481
	w tym: ...możliwe filtry dla niezrealizowanych strat		art. 467
	w tym: ...możliwe filtry dla niezrealizowanych zysków		art. 468
	w tym: ...		art. 481
42	Kwalifikowalne odliczenia od pozycji w kapitale Tier II, które przekraczają wartość kapitału Tier II instytucji (kwota ujemna)		art. 56 lit. e)
43	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale dodatkowym Tier 1	0	
44	Kapitał dodatkowy Tier 1	0	
45	Kapitał Tier 1 (kapitał Tier 1 = kapitał podstawowy Tier 1 + kapitał dodatkowy Tier 1)	9 259 861,00	
46	Instrumenty kapitałowe i powiązane akcje emisyjne		art. 62, 63
47	Kwota kwalifikujących się pozycji, o których mowa w art. 484 ust. 5, i powiązane akcje emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału Tier II		art. 486 ust. 4

	Zastrzyki kapitałowe ze strony sektora publicznego, podlegające zasadzie praw nabytych do dnia 1 stycznia 2018 r.		art. 483 ust. 4
48	Kwalifikujące się instrumenty funduszy własnych uwzględnione w skonsolidowanym kapitale Tier II (w tym udziały mniejszości i instrumenty dodatkowe w kapitale Tier I nieuwzględnione w wierszach 5 lub 34) wyemitowane przez jednostki zależne i będące w posiadaniu stron trzecich		art. 87, 88, 480
49	w tym: przeznaczone do wycofania instrumenty wyemitowane przez jednostki zależne		art. 486 ust. 4
50	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego	100 000,00	art. 62 lit. c) i d)
51	Kapitał Tier II przed korektami regulacyjnymi		
52	Posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe w instrumentach własnych w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane (kwota ujemna)		art. 63 lit. b) ppkt (i), art. 66 lit. a), art. 67, art. 477 ust. 2
53	Udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane podmiotów sektora finansowego, jeżeli podmioty te mają z instytucją krzyżowe powiązania kapitałowe mające na celu sztuczne zawyżanie funduszy własnych instytucji (kwota ujemna)		art. 66 lit. b), art. 68 i art. 477 ust. 3
54	Bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)		art. 66 lit. c), art. 69, 70, 79, art. 477 ust. 4
54a	w tym: nowe udziały kapitałowe niebędące przedmiotem uzgodnień dotyczących okresu przejściowego		
54 b	w tym udziały kapitałowe istniejące przed dniem 1 stycznia 2013 r. i będące przedmiotem uzgodnień dotyczących okresu przejściowego		
55	Posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (po odliczeniu kwalifikowalnych pozycji krótkich) (kwota ujemna)		art. 66 lit. d), art. 69, 79, art. 477 ust. 4
56	Korekty regulacyjne stosowane w odniesieniu do kapitału Tier II pod względem kwot ujętych przed przyjęciem CRR oraz kwot ujętych w okresie przejściowym, przeznaczonych do wycofania zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 575/2013 (tj. kwoty rezydualne określone w CRR)		
56a	Kwoty rezydualne odliczane od kapitału Tier II w odniesieniu do odliczeń od kapitału podstawowego Tier I w okresie przejściowym zgodnie z art. 472 rozporządzenia (UE) nr 575/2013		art. 472, art. 472 ust. 3 lit. a), art. 472 ust. 4, art. 472 ust. 6, art. 472 ust. 8 lit. a), art. 472 ust. 9, art. 472 ust. 10 lit. a), art. 472 ust. 11 lit. a)
	W tym pozycje, które należy wyszczególnić, np. istotne straty netto w bieżącym okresie, wartości niematerialne i prawne, brak rezerw na pokrycie oczekiwanych strat itd.		
56b	Kwoty rezydualne odliczane od kapitału Tier II w odniesieniu do odliczeń od kapitału dodatkowego Tier I w okresie przejściowym zgodnie z art. 475 rozporządzenia (UE) nr 575/2013.		art. 475, art. 475 ust. 2 lit. a), art. 475 ust. 3, art. 475 ust. 4 lit. a)
	W tym pozycje, które należy wyszczególnić, np. krzyżowe powiązania kapitałowe w dodatkowych instrumentach w kapitale Tier I, bezpośrednio udziały kapitałowe w nieistotnych inwestycjach dokonywanych w kapitał innych podmiotów sektora finansowego itd.		

56c	Kwota, którą należy odjąć od lub dodać do kwoty kapitału Tier II w odniesieniu do dodatkowych filtrów i odliczeń wymaganych przed przyjęciem CRR		<i>art. 467, 468, 481</i>
	w tym: ...możliwe filtry dla niezrealizowanych strat		<i>art. 467</i>
	w tym: ...możliwe filtry dla niezrealizowanych zysków		<i>art. 468</i>
	w tym: ...		<i>art. 481</i>
57	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale Tier II	100 000,00	
58	Kapitał Tier II	100 000,00	
59	Łączny kapitał (łączny kapitał = kapitał Tier I + kapitał Tier II)	9 359 861,00	
59a	Aktywa ważone ryzykiem pod względem kwot ujętych przed przyjęciem CRR oraz kwot ujętych w okresie przejściowym, przeznaczonych do wycofania zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 575/2013 (tj. kwoty rezydualne określone w CRR)	31 311 232,00	
	w tym: pozycje nieodliczone od kapitału podstawowego Tier I (kwoty rezydualne określone w rozporządzeniu (UE) nr 575/2013) (pozycje, które należy wyszczególnić, np. aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego, pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach własnych w kapitale podstawowym Tier I itd.)		<i>art. 472, art. 472 ust. 5, art. 472 ust. 8 lit. b), art. 472 ust. 10 lit. b), art. 472 ust. 11 lit. b)</i>
	w tym: pozycje nieodliczone od kapitału dodatkowego Tier I (kwoty rezydualne określone w rozporządzeniu (UE) nr 575/2013) (pozycje, które należy wyszczególnić, np. krzyżowe powiązania kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II, bezpośrednie udziały kapitałowe w nieistotnych inwestycjach w kapitał innych podmiotów sektora finansowego itd.)		<i>art. 475, art. 475 ust. 2 lit. b), art. 475 ust. 2 lit. c), art. 475 ust. 4 lit. b)</i>
	w tym: pozycje nieodliczone od kapitału Tier II (kwoty rezydualne określone w rozporządzeniu (UE) nr 575/2013) (pozycje, które należy wyszczególnić, np. pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach własnych w kapitale Tier II, pośrednie udziały kapitałowe w nieistotnych inwestycjach w kapitał innych podmiotów sektora finansowego, pośrednie udziały kapitałowe w istotnych inwestycjach w kapitał innych podmiotów sektora finansowego itd.)		<i>art. 477, art. 477 ust. 2 lit. b), art. 477 ust. 2 lit. c), art. 477 ust. 4 lit. b)</i>
60	Aktywa ważone ryzykiem razem	31 311 232	
61	Kapitał podstawowy Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	29,57%	<i>art. 92 ust. 2 lit. a), art. 465</i>
62	Kapitał Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	29,57%	<i>art. 92 ust. 2 lit. b), art. 465</i>
63	Łączny kapitał (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	29,89%	<i>art. 92 ust. 2 lit. c)</i>
64	Wymóg bufora dla poszczególnych instytucji (wymóg dotyczący kapitału podstawowego Tier I zgodnie z art. 92 ust. 1 lit. a) powiększony o wymogi utrzymywania bufora zabezpieczającego i antycyklicznego, jak również bufor ryzyka systemowego oraz bufor instytucji o znaczeniu systemowym (bufor globalnych instytucji o znaczeniu systemowym lub bufor innych instytucji o znaczeniu systemowym) wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	4,875%	<i>dyrektywa w sprawie wymogów kapitałowych, art. 128, 129, 130</i>
65	w tym: wymóg utrzymywania bufora zabezpieczającego	1,875%	
66	w tym: wymóg utrzymywania bufora antycyklicznego	0%	

67	w tym: wymóg utrzymywania bufora ryzyka systemowego	3%	
67a	w tym: bufor globalnych instytucji o znaczeniu systemowym lub bufor innych instytucji o znaczeniu systemowym	0%	dyrektywa w sprawie wymogów kapitałowych, art. 131
68	Kapitał podstawowy Tier I dostępny w celu pokrycia buforów (wyrażony jako odsetek łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko)	24,70%	dyrektywa w sprawie wymogów kapitałowych, art. 128
69	[nieistotne w przepisach unijnych]		
70	[nieistotne w przepisach unijnych]		
71	[nieistotne w przepisach unijnych]		
72	Bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota poniżej progu 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowalnych pozycji krótkich)	804 000,00	art. 36 ust. 1 lit. h), art. 45, 46, art. 472 ust. 10 art. 56 lit. c), art. 59, 60, art. 475 ust. 4 art. 66 lit. c), art. 69, 70, art. 477 ust. 4
73	Posiadane przez instytucję bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota poniżej progu 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowalnych pozycji krótkich)		art. 36 ust. 1 lit. i), art. 45, 48, 470, art. 472 ust. 11
74	Zbiór pusty w UE		
75	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych (kwota poniżej progu 10 %, po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3)		art. 36 ust. 1 lit. c), art. 38, 48, 470, art. 472 ust. 5
76	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego uwzględnione w kapitale Tier II w odniesieniu do ekspozycji objętych metodą standardową (przed zastosowaniem pułapu)		art. 62
77	Pułap uwzględniania korekt z tytułu ryzyka kredytowego w kapitale Tier II zgodnie z metodą standardową		art. 62
78	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego uwzględnione w kapitale Tier II w odniesieniu do ekspozycji objętych metodą wewnętrznych ratingów (przed zastosowaniem pułapu)		art. 62
79	Pułap uwzględniania korekt z tytułu ryzyka kredytowego w kapitale Tier II zgodnie z metodą wewnętrznych ratingów		art. 62
80	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów w kapitale podstawowym Tier I będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania		art. 484 ust. 3, art. 486 ust. 2 i 5
81	Kwota wyłączona z kapitału podstawowego Tier I ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)		art. 484 ust. 3, art. 486 ust. 2 i 5
82	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów dodatkowych w kapitale Tier I będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania		art. 484 ust. 4, art. 486 ust. 3 i 5
83	Kwota wyłączona z kapitału dodatkowego Tier I ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)		art. 484 ust. 4, art. 486 ust. 3 i 5
84	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów w kapitale Tier II będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania		art. 484 ust. 5, art. 486 ust. 4 i 5
85	Kwota wyłączona z kapitału Tier II ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)		art. 484 ust. 5, art. 486 ust. 4 i 5

5. Wymogi kapitałowe – art. 438 Rozporządzenia CRR

5.1. Opis metody stosowanej przez instytucję do oceny adekwatności jej kapitału wewnętrznego w celu wsparcia bieżących i przyszłych działań

Proces szacowania kapitału wewnętrznego oraz zasady i częstotliwość raportowania w zakresie adekwatności kapitałowej są dostosowane do profilu ryzyka, skali i specyfiki działalności Banku.

Bank dokonuje agregacji wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka uznane za istotne w oparciu o metodę minimalnego wymogu kapitałowego. W ramach procesu oceny adekwatności kapitałowej, Bank dąży do oszacowania czy posiadany kapitał jest odpowiedni do skali ponoszonego ryzyka. Celem procesu szacowania kapitału wewnętrznego w Banku jest ustalenie wielkości kapitału wewnętrznego niezbędnego do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Banku oraz zmian otoczenia gospodarczego z uwzględnieniem przewidywanego poziomu ryzyka.

Poziomem wyjściowym dla ustalenia kapitału wewnętrznego jest wyliczony regulacyjny wymóg kapitałowy.

Bank wyznacza regulacyjny wymóg kapitałowy dla ryzyka:

- kredytowego, w oparciu o metodę standardową,
- operacyjnego, w oparciu o metodę wskaźnika bazowego.

Następnie Bank ocenia, czy regulacyjny wymóg kapitałowy, w pełni pokrywa ryzyko kredytowe i operacyjne, a w przypadku uznania kapitału regulacyjnego za niewystarczający, tworzy dodatkowy wymóg kapitałowy w ramach szacowania kapitału wewnętrznego.

Kapitał wewnętrzny stanowi sumę regulacyjnego wymogu kapitałowego, dodatkowych wymogów kapitałowych oraz wymogów kapitałowych na pozostałe istotne rodzaje ryzyka obliczonych zgodnie z obowiązującymi w Banku zasadami szacowania kapitału wewnętrznego.

Przy obliczaniu dodatkowych wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka przyjmuje się następujące założenia:

- 1) kapitał wewnętrzny na poszczególne rodzaje ryzyka będzie obliczany jako koszt lub utracony przychód (za wyjątkiem ryzyka koncentracji), który może się pojawić w wyniku zaistnienia sytuacji nieoczekiwanej;
- 2) koszt lub utracony przychód, o którym mowa w pkt 1, obliczany jest na podstawie testów warunków skrajnych, które Bank przeprowadza dla poszczególnych rodzajów ryzyka uznanych za istotne;

- 3) część lub całość kwoty, o której mowa w pkt 2, Bank może zabezpieczyć z wyniku finansowego zaplanowanego na dany rok obrotowy;
- 4) poziom akceptowalnej straty lub utraconego przychodu (tzw. wskaźnik wrażliwości) Bank wyznacza raz do roku (jako procent funduszy własnych Banku) w oparciu o następujące przesłanki:
 - a) wysokość planowanego wyniku finansowego na rok obrotowy, w którym aktualizujemy niniejsze zasady,
 - b) poziom łącznego współczynnika kapitałowego,
 - c) plany kapitałowe;
- 5) dodatkowym wymogiem kapitałowym dla poszczególnych rodzajów ryzyka (za wyjątkiem ryzyka koncentracji) będzie kwota, o jaką koszt lub utracony przychód przekroczy akceptowalny poziom ryzyka, o którym mowa w pkt 4.

5.1.1 Kapitał wewnętrzny na ryzyko kredytowe

Punktem wyjściowym dla ustalenia kapitału wewnętrznego na ryzyko kredytowe jest wyliczony kapitał regulacyjny.

Kapitałem regulacyjnym na ryzyko kredytowe zabezpieczenia została znaczna część ryzyka, związana z ryzykiem niewypłacalności kontrahenta.

Bank oblicza dodatkowy wymóg w zakresie kapitału na ryzyko kredytowe z tytułu:

- 1) wzrostu udziału portfela kredytów zagrożonych w portfelu kredytowym;
- 2) całkowitego braku skuteczności przyjętych zabezpieczeń, które stanowią instrumenty pomniejszenia podstawy naliczenia rezerw celowych.

Kapitał wewnętrzny na ryzyko kredytowe stanowi sumę kapitału regulacyjnego na ryzyko kredytowe oraz wymogów wyznaczonych według poniższych zasad.

Wariant pogorszenia się jakości portfela kredytowego polega na oszacowaniu skutków pogorszenia jakości kredytów do poziomu uznanego przez Bank jako akceptowalny w swojej działalności, tj. 0,35% ogółu należności.

- 1) Bank uznaje jako tolerowaną wartość kosztu utworzenia rezerw w wysokości 33 % ekspozycji do poziomu odpowiadającemu 2% funduszy własnych.
- 2) W przypadku przekroczenia powyższej wartości, Bank wylicza dodatkowy wymóg kapitałowy z tego tytułu według poniższych zasad:
 - a. ustalana jest nadwyżka kosztów powyżej wartości odpowiadającej 2% funduszy własnych
 - b. wartość nadwyżki, o której mowa w ust. 2 pkt 2 lit a zostaje przemnożona przez 8 %, a uzyskana wartość stanowi kapitał wewnętrzny.

Bank oblicza wewnętrzny wymóg w zakresie kapitału na ryzyko koncentracji w odniesieniu do:

- 1) koncentracji dużych ekspozycji;
- 2) koncentracji w ten sam sektor gospodarczy
- 3) koncentracji w ten sam rodzaj lub dostawcę zabezpieczenia.

Dla wyznaczenia dodatkowego wymogu w zakresie kapitału na ryzyko kredytowe w obszarze ryzyka koncentracji Bank przyjął sposób obliczania zastosowany przy wyznaczaniu kapitału regulacyjnego na ryzyko kredytowe, czyli iloczyn łącznej kwoty przekroczenia limitu koncentracji w odniesieniu do poszczególnej kategorii, średnioważonej wagi ryzyka i wskaźnika 8%.

Dla każdego rodzaju koncentracji kredytowych Bank określił w *Zasadach zarządzania ryzykiem koncentracji* dopuszczalne limity wyrażające akceptowalny przez Bank poziom ryzyka koncentracji w poszczególnych kategoriach. Przekroczenie tych limitów generuje ryzyko, które nie może być zabezpieczone w ramach bieżącej działalności i w takiej sytuacji Bank utworzy dodatkowy, wewnętrzny wymóg w zakresie kapitału.

5.1.2 Kapitał wewnętrzny na ryzyko operacyjne

Punktem wyjściowym dla ustalenia kapitału wewnętrznego na ryzyko operacyjne jest kapitał regulacyjny. Kapitałem regulacyjnym zabezpieczona jest znaczna część ryzyka wynikająca ze skali prowadzonej przez Bank działalności. Bank oblicza dodatkowy wymóg w zakresie kapitału na ryzyko operacyjne wykorzystując testy warunków skrajnych przeprowadzone na potrzeby pomiaru ryzyka operacyjnego w warunkach dotkliwych.

Kapitał wewnętrzny na ryzyko operacyjne stanowi sumę kapitału regulacyjnego na ryzyko operacyjne oraz wymogu wyznaczonego według zasad określonych poniżej.

Bank przeprowadza dla ryzyka operacyjnego test warunków skrajnych, który polega na założeniu, że poziom zrealizowanego ryzyka operacyjnego wzrośnie sześciokrotnie. Wielkość zrealizowanego ryzyka operacyjnego obliczana jest jako suma strat netto z tytułu zdarzeń (incydentów) w ramach ryzyka operacyjnego, które wystąpiły w Banku na przestrzeni ostatnich 12 miesięcy poprzedzających datę analizy.

Jeżeli realizacja scenariusza testu warunków skrajnych spowoduje powstanie straty, wówczas dodatkowym wymogiem w zakresie kapitału na ryzyko operacyjne jest wielkość, o jaką kwota obliczona w ramach stress-testów jest wyższa od kwoty kapitału regulacyjnego na ryzyko operacyjne.

Bank uznaje, że minimalny wymóg kapitałowy na ryzyko operacyjne jest wystarczający, o ile nie ma konieczności wyznaczenia dodatkowego wymogu z tego tytułu lub suma strat netto nie przekracza poziomu 2 % funduszy własnych.

5.1.3 Kapitał na ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej

Bank wyznacza wewnętrzny wymóg w zakresie kapitału na ryzyko stopy procentowej dla portfela bankowego. Podstawę do szacowania wewnętrznego wymogu w zakresie kapitału z tytułu ryzyka stopy procentowej stanowią straty / koszty oszacowane na podstawie testów warunków skrajnych i badań w obszarze ryzyka przeszacowania, ryzyka bazowego, ryzyka opcji klienta oraz krzywej dochodowości łącznie.

Wewnętrznym (dodatkowym) wymogiem w zakresie kapitału na ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej jest wielkość o jaką suma kwot obliczonych w ramach testów warunków skrajnych jest wyższa od poziomu 2 % funduszy własnych.

5.1.4 Kapitał wewnętrzny na ryzyko płynności

Bank oblicza kapitał wewnętrzny na ryzyko płynności, z tytułu zagrożenia związanego z nagłym wpływem znaczącej kwoty depozytów, wynikającym głównie z utraty zaufania klientów do Banku.

Bank przeprowadza test warunków skrajnych dla czynników, o których mowa powyżej przy jednoczesnej konieczności utrzymania wskaźnika LCR na wymaganym przepisami prawa poziomie, opisany szczegółowo w obowiązujących w Banku *Zasadach zarządzania ryzykiem płynności*. Wynikiem przeprowadzonego testu jest koszt, jaki Bank poniósłby na skutek wystąpienia sytuacji, o której mowa powyżej.

5.1.5 Kapitał wewnętrzny na ryzyko kapitałowe

Bank oblicza kapitał wewnętrzny na ryzyko kapitałowe z tytułu zagrożenia związanego ze spadkiem funduszu udziałowego.

Bank przeprowadza testy warunków skrajnych dla czynników, o których mowa powyżej przy jednoczesnej konieczności utrzymania adekwatności kapitałowej na poziomie określonym w kapitałowych celach strategicznych opisanych szczegółowo w obowiązującej w Banku Strategii zarządzania i planowania kapitałowego. Wynikiem przeprowadzonych testów jest koszt jaki poniósłby Bank na skutek wystąpienia spadku funduszu udziałowego.

Kapitałem wewnętrznym na ryzyko kapitałowe jest kwota, o jaką suma wyników testów warunków skrajnych przekracza 2% funduszy własnych Banku.

5.1.6 Szacowanie kapitału wewnętrznego na pozostałe zidentyfikowane ryzyka w działalności Banku

Bank przeprowadza wyznaczenie kapitału wewnętrznego w oparciu o zapisy *Zasad szacowania kapitału wewnętrznego*.

Poniższe zestawienie przedstawia poziom wewnętrznych wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka według stanu na dzień 31.12.2018 roku. Wyliczenia zostały dokonane zgodnie z obowiązującymi na daną datę procedurami :

Wyszczególnienie	Kwota
Ryzyko kredytowe	2 139 452,00
Ryzyko rynkowe	0,00
Wymóg kapitałowy z tytułu przekroczenia limitu znacznych pakietów akcji poza sektorem finansowym	0,00
Ryzyko operacyjne	365 446,00
Ryzyko kapitałowe	0,00
Pozostałe wymogi kapitałowe wyliczone zgodnie z Zasadami szacowania kapitału wewnętrznego	0,00
Łączny regulacyjny wymóg kapitałowy	2 504 899,00
Wewnętrzny wymóg kapitałowy	2 504 899,00
Łączny współczynnik kapitałowy [%]	29,89
Współczynnik kapitału Tier I [%]	29,57
Współczynnik kapitału podstawowy Tier I [%]	29,57

5.2. Rezultaty stosowanego przez instytucję wewnętrznego procesu oceny adekwatności kapitałowej, w tym skład dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych określonych na podstawie procesu przeglądu nadzorczego, o których mowa w art. 104 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2013/36/UE

Nie dotyczy

5.3. Kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z przepisami części trzeciej tytuł II rozdział 2 Rozporządzenia – 8 % kwot ekspozycji ważonych ryzykiem dla każdej kategorii ekspozycji określonej w art. 112 Rozporządzenia CRR

Kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem w podziale na klasy ekspozycji według stanu na 31.12.2018 roku przedstawia poniższa tabela:

L.p.	Klasa ekspozycji	Kwota ekspozycji ważonej ryzykiem po zastosowaniu współczynnika wsparcia MŚP w PLN	Wymóg kapitałowy dla ryzyka kredytowego w PLN
1.	Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	233 768,00	18 701,00
2.	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	2 546 593,00	203 727,00
3.	Ekspozycje wobec podmiotów sektora	254 264,00	20 341,00

	publicznego		
4.	Ekspozycje wobec instytucji	131 320,00	10 506,00
5.	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	1 390 079,00	111 206,00
6.	Ekspozycje detaliczne	3 515 399,00	281 232,00
7.	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	17 209 715,00	1 376 777,00
8.	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	0,00	0,00
9.	Ekspozycje kapitałowe	807 685,00	64 615,00
10.	Inne pozycje	654 336,00	52 347,00
Razem		26 743 158,00	2 139 452,00

5.4. Wymogi w zakresie funduszy własnych obliczone zgodnie z art. 92 ust. 3 lit. b) i c)

Rozporządzenia CRR

5.4.1 Wymogi zgodnie z art. 92 ust. 3 lit. b)

Nie dotyczy

5.4.2. Wymogi zgodnie z art. 92 ust. 3 lit. c)

Nie dotyczy

5.5. Wymogi w zakresie funduszy własnych obliczone zgodnie z przepisami części trzeciej tytuł III rozdziały 2, 3 i 4 oraz ujawnione oddzielnie

Bank wyznacza wymóg w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego zgodnie z metodą wskaźnika bazowego, o której mowa w art. 315 – *Część trzecia Tytuł III Rozdział 2 Rozporządzenia CRR*.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku wymóg ten wyniósł 365 446 PLN.

6. Ekspozycje na ryzyko kontrahenta – art. 439 Rozporządzenia CRR

Nie dotyczy. Bank nie posiada portfela handlowego.

7. Bufory kapitałowe – art. 440 Rozporządzenia CRR

Na analizowaną datę wskaźnik bufora antycyklicznego wynosił 0% dla ekspozycji kredytowych na terytorium RP.

8. Wskaźniki globalnego znaczenia systemowego - art. 441 Rozporządzenia CRR

Na analizowaną datę nie zidentyfikowano istotnych państw trzecich w stosunku, do których wyznaczony organ może podejmować działania w sytuacjach, w których wskaźnik bufora antycyklicznego nie został ustalony i opublikowany przez odpowiedni organ państwa trzeciego dla

tego państwa trzeciego lub gdy uważa że wskaźnik bufora antycyklicznego ustalony przez odpowiedni organ państwa trzeciego nie jest wystarczający dla ochrony krajowych systemów bankowych państw członkowskich przed potencjalnymi stratami, związanymi z nadmiernym wzrostem akcji kredytowej w danym państwie trzecim.

9. Korekty z tytułu ryzyka kredytowego – art. 442 Rozporządzenia CRR

Do klas ekspozycji których dotyczy niewykonanie zobowiązania Bank zalicza ekspozycje, w przypadku których przeterminowanie przekracza 90 dni, a przeterminowana kwota przekracza w przypadku ekspozycji detalicznych 500,00 PLN, natomiast w przypadku pozostałych klas ekspozycji - 3.000,00 PLN.

9.1 Opis strategii przyjętych w celu określenia korekt z tytułu szczególnego i ogólnego ryzyka kredytowego

Ryzyko kredytowe jest zdefiniowane przez Bank jako niebezpieczeństwo niespłacenia przez dłużnika zaciągniętego kredytu (w całości lub części) wraz z odsetkami i innymi opłatami lub nieuregulowania wierzytelności Banku z tytułu udzielonych przez Bank gwarancji lub poręczeń.

Celem strategicznym Banku w zakresie ryzyka kredytowego jest budowa odpowiedniego do posiadanych funduszy własnych bezpiecznego portfela kredytowego, zapewniającego odpowiedni poziom dochodowości.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) stosowanie odpowiednich standardów zawartych w regulacjach kredytowych, w szczególności dotyczących oceny zdolności kredytowej klientów Banku oraz prowadzenia monitoringu kredytów,
- 2) ustanawianie skutecznych i adekwatnych do ponoszonego ryzyka zabezpieczeń spłaty kredytów, w szczególności weryfikacja ich wartości i płynności, zarówno podczas oceny wniosku kredytowego, jak i w ramach prowadzonego monitoringu, ograniczanie ryzyka prawnego w procesie ustanawiania zabezpieczeń,
- 3) inwestowanie nadwyżek zgromadzonych środków na lokatach w banku zrzeszającym,
- 4) utrzymywanie w bilansie Banku tylko portfeli aktywów o charakterze bankowym,
- 5) utrzymywanie aktywów obciążonych najwyższym ryzykiem kredytowym, tj. portfela kredytów podmiotów niefinansowych na poziomie około 45 % ich udziału w sumie bilansowej powiększonej o zobowiązania pozabilansowe udzielone.

Bank zarządza ryzykiem kredytowym zarówno w odniesieniu do pojedynczej transakcji jak i całego portfela kredytowego. Zarządzanie ryzykiem kredytowym w odniesieniu do łącznego zaangażowania kredytowego Bank prowadzi poprzez:

- 1) dywersyfikację oraz monitorowanie i raportowanie ryzyka kredytowego z tytułu koncentracji, związanego ze zbyt dużym zaangażowaniem Banku,
- 2) monitorowanie i raportowanie jakości portfela,
- 3) monitorowanie i raportowanie adekwatności dokonywanych odpisów i wielkości tworzonych rezerw na należności zagrożone oraz sumy pomniejszeń podstawy tworzenia rezerw celowych,
- 4) monitorowanie ekspozycji zagrożonych i ich struktury, monitorowanie wierzytelności pojedynczego podmiotu lub podmiotów powiązanych kapitałowo i organizacyjnie,
- 5) analizę stosowanych odstępstw,
- 6) wyniki testów warunków skrajnych,
- 7) realizację przedsięwzięć organizacyjno-kadrowych, polegających w szczególności na:
 - a) organizacji bezpiecznych systemów podejmowania decyzji kredytowych,
 - b) prawidłowym przepływie informacji,
 - c) odpowiednim doborze i szkoleniu kadr,
 - d) nadzorze nad działalnością kredytową.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym pojedynczej/pojedynczego transakcji/kredytobiorcy Bank prowadzi poprzez:

- 1) stosowanie metodyki oceny zdolności kredytowej dostosowanej do profilu ryzyka kredytobiorcy,
- 2) bieżący monitoring kredytowy wszystkich ekspozycji,
- 3) przegląd ekspozycji kredytowych i tworzenie rezerw celowych,
- 4) windykacje i nadzór nad kredytami zagrożonymi,
- 5) kontrole procesu kredytowego w odniesieniu do transakcji zawartych z danym kredytobiorcą.

W Banku prowadzony jest systematyczny monitoring sytuacji ekonomicznej kredytobiorców oraz zabezpieczeń. Zarządzanie ryzykiem kredytowych ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie ma na celu zapewnienie bezpiecznej działalności Banku poprzez bieżące monitorowanie portfela tych ekspozycji, ze szczególnym uwzględnieniem procedur zapewniających spełnienie wymogów aktów normatywnych Banku i przepisów prawa.

Zarządzanie ryzykiem kredytowych ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie obejmuje przede wszystkim następujące elementy:

- 1) określenie profilu ryzyka kredytowego Banku w zakresie tych ekspozycji,
- 2) monitorowanie ekspozycji kredytowych i ich zabezpieczeń,
- 3) ustalenie i monitorowanie wewnętrznych limitów zaangażowania,

- 4) analizę struktury długoterminowych aktywów i pasywów Banku,
- 5) analizę gwałtownych zmian stóp procentowych na ryzyko kredytowe,
- 6) ocenę wpływu spadku cen nieruchomości na poziom ryzyka Banku.

W celu ograniczenia ryzyka kredytowego ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie Bank monitoruje zmiany zachodzące na rynku nieruchomości oraz weryfikuje wartość rynkową nieruchomości, stanowiących zabezpieczenie ekspozycji kredytowych. Weryfikacja i monitoring prowadzone są na podstawie dokumentów przedkładanych przez kredytobiorcę oraz informacji i danych gromadzonych bezpośrednio przez pracowników Banku przy jednoczesnym wykorzystaniu bazy danych o nieruchomościach w Systemie Analiz i Monitorowania Rynku Obrotu Nieruchomościami (AMRON).

Celem zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych w Banku jest zapewnienie bezpiecznej i efektywnej działalności Banku, poprzez stałe monitorowanie portfela detalicznych ekspozycji kredytowych ze szczególnym uwzględnieniem procedur zapewniających spełnienie wymogów przepisów wewnętrznych Banku i przepisów prawa powszechnego. Zarządzanie ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych to proces identyfikowania, pomiaru, monitorowania i kontrolowania oraz eliminowania lub minimalizowania tego ryzyka, obejmujący w szczególności:

- 1) odpowiednią organizację systemu zarządzania ryzykiem portfela detalicznych ekspozycji kredytowych,
- 2) identyfikację, pomiar i ocenę ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych,
- 3) narzędzia wspierające proces zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych,
- 4) przeciwdziałanie/ograniczanie ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych,
- 5) monitorowanie i raportowanie;
- 6) kontrolę wewnętrzną,
- 7) relacje z klientami detalicznymi.

W analizie portfelowej ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych Bank uwzględnia w szczególności:

- 1) jakość i strukturę ekspozycji kredytowych,
- 2) poziom zabezpieczeń kredytowych,
- 3) poziom rezerw,
- 4) wykorzystanie i przestrzeganie przyjętych limitów,
- 5) wyniki procesu monitorowania ekspozycji,
- 6) realizację polityki zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych.

9.2 Ryzyko koncentracji zaangażowań oraz polityka stosowania zabezpieczeń

Bank Spółdzielczy w Lubyczy Królewskiej prowadzi działalność na niewielkim obszarze, tj. powiatu: tomaszowskiego, zamojskiego, hrubieszowskiego, biłgorajskiego oraz lubaczowskiego.

Bank zarządza ryzykiem koncentracji zaangażowań zarówno na poziomie jednostkowym jak i całego portfela aktywów. W odniesieniu do portfela kredytowego Bank stosuje i monitoruje limity zaangażowania, w szczególności w odniesieniu do grupy klientów, produktów, branż, zabezpieczeń zgodnie z obowiązującymi procedurami.

W Banku funkcjonuje system wewnętrznych limitów z tytułu poszczególnych ryzyk koncentracji zaangażowań, których wartość graniczną odnosi się do wartości uznanego kapitału.

W ramach podejmowanych działań dywersyfikacyjnych ryzyka koncentracji zaangażowań Bank przyjmuje następujące elementy:

- 1) na poziomie jednostkowym:
 - a. procedury kredytowe w zakresie oceny zdolności kredytowej kredytobiorców i ustanowienia prawnych zabezpieczeń,
 - b. procedury w zakresie opiniowania i podejmowania decyzji kredytowych,
 - c. procedury dotyczące udzielania pełnomocnictw do podejmowania decyzji kredytowych,
 - d. procedury w zakresie monitorowania i klasyfikacji ekspozycji kredytowych do odpowiednich kategorii ryzyka kredytowego,
 - e. procedury monitorowania zabezpieczeń,
 - f. procedury w zakresie ustalania i monitorowania limitów koncentracji zaangażowań i zaangażowań kapitałowych,
- 2) na poziomie portfela kredytowego:
 - a. ustawowe normy ostrożnościowe,
 - b. wewnętrzne limity w zakresie koncentracji zaangażowań kredytowych,
 - c. szacowanie odpowiedniej wielkości kapitału wewnętrznego z tytułu ryzyka koncentracji zaangażowań,
 - d. przeprowadzanie testów warunków skrajnych.

Prowadzona przez Bank polityka zabezpieczeń ma na celu należyte zabezpieczenie interesu Banku, w tym przede wszystkim ustanowienie zabezpieczenia dającego możliwie najwyższy poziom odzysku z wierzytelności w przypadku konieczności prowadzenia działań windykacyjnych. Polityka w zakresie prawnych form zabezpieczeń określona została w regulacjach wewnętrznych.

W celu zmniejszenia ekspozycji na ryzyko kredytowe, Bank przy ustanawianiu zabezpieczenia stosuje zasadę dywersyfikacji, zarówno w okresie zabezpieczeń rzeczowych, jak i osobistych.

Na podstawie danych historycznych Bank dokonuje oceny zaangażowania w poszczególne formy zabezpieczeń udzielanych kredytów z uwzględnieniem specyfiki prowadzonej działalności, czynników makro i mikroekonomicznych oraz planu finansowego na dany rok. Jako formę przyjętych zabezpieczeń Bank uwzględnia następujące rodzaje zabezpieczeń:

- Poręczenie według prawa wekslowego,
- Poręczenie według prawa cywilnego,
- Weksel własny in blanco,
- Przelew wierzytelności na zabezpieczenie,
- Zastaw rejestrowy,
- Przewłaszczenie na zabezpieczenie,
- Gwarancja bankowa,
- Hipoteka,
- Przejęcie długu,
- Przystąpienie do długu,
- Blokada środków pieniężnych,
- Ubezpieczenie kredytu,
- Kaucja,
- Inne zabezpieczenia.

W wyliczeniach wewnętrznego wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka koncentracji zaangażowań kwotę przyjętych zabezpieczeń ogranicza się do wysokości, aktualnej na dzień analizy wielkości zabezpieczanej ekspozycji kredytowej (w wartości nominalnej). Jeżeli ekspozycja kredytowa zabezpieczona jest kilkoma rodzajami zabezpieczeń, to Bank przyjmuje wartość jednego zabezpieczenia, które uznaje za najbardziej wiarygodne, natomiast jeżeli wartość tego zabezpieczenia nie pokrywa wartości ekspozycji kredytowej, przyjmuje kolejne zabezpieczenia.

W 2018 roku w Banku nie wystąpiła konieczność utworzenia dodatkowego wymogu kapitałowego tytułu przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań.

9.3 Opis strategii przyjętych w celu określenia korekt z tytułu szczególnego i ogólnego ryzyka kredytowego

Na dzień 31.12.2018 roku w Banku obowiązywały *Zasady klasyfikacji ekspozycji kredytowych i tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością Banku Spółdzielczego w Lubyczy Królewskiej*.

Bank tworzy rezerwy na ryzyko związane z działalnością banków zwane dalej „rezerwami celowymi” zgodnie z zasadami określonymi w:

- 1) Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (CRR);
- 2) Dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, zmieniająca dyrektywę 2002/87/WE i uchylająca dyrektywy 2006/48/WE oraz 2006/49/WE (CRD IV);
- 3) Ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe;
- 4) Ustawie z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (...);
- 5) Rozporządzeniu delegowanym komisji (UE) NR 183/2014 z dnia 20 grudnia 2013 r. uzupełniającym rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych dotyczących określenia sposobu obliczania korekt z tytułu szczególnego i ogólnego ryzyka kredytowego;
- 6) Rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) 2016/1799 z 07.10.2016 r. ustanawiającym wykonawcze standardy techniczne dotyczące przyporządkowania ocen kredytowych wystawianych przez zewnętrzne instytucje oceny jakości kredytowej dla ryzyka kredytowego zgodnie z art. 136 ust. 1 oraz art. 136 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013;
- 7) Rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 25 maja 2017 roku w sprawie wyższej wagi ryzyka dla ekspozycji zabezpieczonych hipotekami na nieruchomościach.

Bank tworzy rezerwy celowe, w odniesieniu do ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do:

- 1) kategorii „normalne” - w zakresie ekspozycji kredytowych wynikających z pożyczek i kredytów detalicznych;
- 2) kategorii „pod obserwacją”;
- 3) grupy „zagrożone” - w tym do kategorii „poniżej standardu”, „wątpliwe” lub „stracone”.

9.4 Zasady klasyfikacji ekspozycji kredytowych

Ekspozycje kredytowe klasyfikuje się na podstawie:

- 1) kryterium terminowości spłaty kapitału lub odsetek w odniesieniu do:
 - a. ekspozycji kredytowych wobec Skarbu Państwa;
 - b. ekspozycji kredytowych wobec osób fizycznych, udzielonych na cele niezwiązane z działalnością gospodarczą lub prowadzeniem gospodarstwa rolnego.

2) dwóch niezależnych od siebie kryteriów:

- a. terminowości spłaty kapitału lub odsetek;
- b. sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika;

w odniesieniu do pozostałych ekspozycji kredytowych.

Ocenę sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta, prowadzącego pełną lub uproszczoną sprawozdawczość finansową, z wyłączeniem klientów będących jednostkami samorządu terytorialnego, przeprowadza się zgodnie z obowiązującymi w Banku przepisami, w oparciu o ocenę mierników ilościowych oraz ocenę mierników jakościowych.

Ocenę mierników ilościowych klienta przeprowadza się dokonując indywidualnej analizy wpływu poszczególnych mierników na jego sytuację ekonomiczno-finansową.

W przypadku, gdy w ocenie Banku, wartość mierników nie uwzględnia specyfiki prowadzonej przez klienta działalności, Bank może przy dokonywaniu oceny klienta porównać wartości mierników obliczonych dla klienta z ich poziomem właściwym dla danej działalności; dotyczy to w szczególności mierników określających płynność i rotację.

Ocenę jakościową klienta, który jest klientem prowadzącym pełną lub uproszczoną sprawozdawczość finansową, przeprowadza się na podstawie oceny mierników jakościowych. Ocenę sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta, którym jest jednostka samorządu terytorialnego, przeprowadza się zgodnie z obowiązującymi w Banku przepisami, stosując w szczególności mierniki ilościowe i jakościowe.

Ocenę sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta, który rozlicza podatek rolny lub podatek dochodowy w formie ryczałtu bądź karty podatkowej, przeprowadza się zgodnie z obowiązującymi w Banku przepisami, w oparciu o indywidualną analizę ilościową i jakościową oraz ocenę wpływu poszczególnych mierników na jego sytuację ekonomiczno-finansową, wykorzystując mierniki.

Ekspozycje kredytowe wobec:

- 1) Skarbu Państwa klasyfikuje się do kategorii ryzyka „normalne”, „wątpliwe”, „stracone”
- 2) pożyczek i kredytów detalicznych klasyfikuje się do kategorii ryzyka „normalne”, „stracone”.
- 3) pożyczek i kredytów mieszkaniowych oraz pożyczek i kredytów hipotecznych klasyfikuje się do kategorii ryzyka „normalne”, „pod obserwacją”, „poniżej standardu”, „wątpliwe”, „stracone”.
- 4) klientów prowadzących pełną lub uproszczoną sprawozdawczość z wyłączeniem ekspozycji kredytowych wobec jednostek samorządu terytorialnego klasyfikuje się do kategorii ryzyka „normalne”, „pod obserwacją”, „poniżej standardu”, „wątpliwe”, „stracone”.
- 5) jednostek samorządu terytorialnego klasyfikuje się do następujących kategorii ryzyka „normalne”, „pod obserwacją”, „poniżej standardu”, „wątpliwe”, „stracone”.

6) klientów, którzy rozliczają podatek rolny lub podatek dochodowy w formie ryczałtu bądź karty podatkowej, klasyfikuje się do kategorii ryzyka „normalne”, „pod obserwacją”, „poniżej standardu”, „wątpliwe”, „stracone”.

Przeglądów i klasyfikacji ekspozycji kredytowych dokonuje się według danych aktualnych na dzień przeprowadzania klasyfikacji w oparciu o kryterium sytuacji ekonomiczno-finansowej co najmniej na koniec każdego kwartału. Dokonując klasyfikacji podmiotu Bank bierze pod uwagę sytuację ekonomiczno-finansową dłużnika dokonaną na koniec każdego kwartału według danych ekonomicznych kwartału poprzedniego, tj.:

- 3) do końca marca – według danych na koniec grudnia roku poprzedniego; przy czym jeżeli dłużnik nie posiada ostatecznych danych finansowych (rocznego sprawozdania finansowego, PIT-u, itp.), to przeglądu i klasyfikacji dokonuje się w oparciu o wstępne informacje finansowe, a po przedłożeniu zweryfikowanego rocznego sprawozdania finansowego, nie później niż do końca czerwca, dokonywana jest weryfikacja wstępnie przeprowadzonego przeglądu i klasyfikacji;
- 4) do końca czerwca – według danych na koniec marca;
- 5) do końca września – według danych na koniec czerwca;
- 6) do końca grudnia – według danych na koniec września.

Kryterium sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika stosuje się raz na rok, w oparciu o dane finansowe na koniec IV kwartału (przy czym dla danego klienta odstęp pomiędzy kolejnymi przeglądami nie może być dłuższy niż 12 miesięcy) z uwzględnieniem zapisów zawartych w ust. 2 pkt 1 *Zasad klasyfikacji ekspozycji kredytowych i tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością Banku Spółdzielczego w Lubyczy Królewskiej*, w przypadku ekspozycji kredytowych, spełniających łącznie następujące warunki:

- 1) ekspozycja jest zaklasyfikowana do kategorii „normalne”;
- 2) kwota ekspozycji łącznie z innymi ekspozycjami Banku wobec tego podmiotu nie przekracza równowartości 10%.

Podstawę tworzenia rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących należności stanowi wartość bilansowa ekspozycji kredytowej bez uwzględnienia utworzonych rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących należności, ale z uwzględnieniem przewidywanej, w związku z restrukturyzacją zadłużenia, kwoty umorzenia części ekspozycji kredytowej.

W przypadku, gdy Bank posiada wobec dłużnika ekspozycje kredytowe stanowiące zarówno należności bilansowe, jak i udzielone zobowiązania pozabilansowe, jeżeli warunki umowy nie stanowią inaczej, posiadane zabezpieczenia uwzględnia się w pierwszej kolejności w ustalaniu

podstawy tworzenia rezerwy celowej na należności bilansowe oraz odpisów aktualizujących należności związane z ekspozycjami kredytowymi.

Rezerwy celowe na ryzyko związane z ekspozycjami kredytowymi wynikającymi z pożyczek i kredytów detalicznych, zaklasyfikowanymi do kategorii „normalne” oraz odpisy aktualizujące należności związane z tymi ekspozycjami kredytowymi tworzy się w wysokości co najmniej wymaganego poziomu rezerw oraz odpisów, stanowiącego 1,5% podstawy tworzenia rezerw celowych.

Rezerwy celowe na ryzyko związane z ekspozycjami kredytowymi zaklasyfikowanymi do kategorii „pod obserwacją”, „poniżej standardu”, „wątpliwe” i „stracone” oraz odpisy aktualizujące należności związane z tymi ekspozycjami kredytowymi tworzy się na podstawie indywidualnej oceny ryzyka obciążającego daną ekspozycję, jednak w wysokości co najmniej wymaganego poziomu rezerw oraz odpisów aktualizujących należności związane z tymi ekspozycjami kredytowymi:

- 1) 1,5% - w przypadku kategorii „pod obserwacją”,
- 2) 20% - w przypadku kategorii „poniżej standardu”,
- 3) 50% - w przypadku kategorii „wątpliwe”,
- 4) 100% - w przypadku kategorii „stracone”.

Rezerwy celowe oraz odpisy aktualizujące należności związane z tymi ekspozycjami kredytowymi tworzy się, aktualizuje co do wysokości oraz rozwiązuje najpóźniej w ostatnim dniu miesiąca kończącego kwartał, w którym dokonano przeglądu i klasyfikacji ekspozycji kredytowych.

Rezerwy celowe oraz odpisy aktualizujące należności związane z tymi ekspozycjami kredytowymi tworzy się w ciężar kosztów.

Rezerwy celowe oraz odpisy aktualizujące należności związane z tymi ekspozycjami kredytowymi rozwiązuje się po wygaśnięciu przyczyn ich utworzenia.

Rezerwę celową oraz odpisy aktualizujące należności związane z tymi ekspozycjami kredytowymi zmniejsza się odpowiednio do:

- 1) całkowitej spłaty lub wygaśnięcia ekspozycji kredytowej z tytułu zobowiązania pozabilansowego;
- 2) częściowej spłaty ekspozycji kredytowej, w części odpowiadającej tej spłacie;
- 3) zmiany kategorii ekspozycji kredytowej na kategorię o niższym stopniu ryzyka w wyniku dokonanej klasyfikacji;
- 4) wzrostu wartości zabezpieczenia pomniejszającego podstawę tworzenia rezerw celowych, oraz odpisów aktualizujących należności związane z ekspozycjami kredytowymi;

- 5) wygaśnięcia ekspozycji kredytowej w wyniku przejścia przez Bank aktywów dłużnika, jeżeli ich wartość rynkowa jest równa lub wyższa niż dług;
- 6) wzrostu wartości rezerwy na ryzyko ogólne.

W okresie 2018 roku za monitorowanie poszczególnych ekspozycji kredytowych i ich cykliczną ocenę oraz dokonywanie przeglądów zabezpieczeń, o które pomniejszono podstawę tworzenia rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących należności, odpowiedzialne było Stanowisko monitoringu, restrukturyzacji i windykacji, a wyniki klasyfikacji przekazywane były do akceptacji Zarządu Banku.

W przypadku ekspozycji kredytowych, których spłata jest uzależniona od podmiotów innych niż dłużnik, kryterium sytuacji ekonomiczno-finansowej stosuje się w odniesieniu do tego spośród tych podmiotów i dłużnika, którego sytuacja ekonomiczno-finansowa jest najgorsza.

W przypadku ekspozycji kredytowych, stanowiących zobowiązanie solidarne osób trzecich, kryterium sytuacji ekonomiczno-finansowej stosuje się w odniesieniu do tej z nich, której sytuacja ekonomiczno-finansowa jest najlepsza.

Zabezpieczenia pomniejszające podstawę tworzenia rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących należności stosuje się zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz. U. Nr 235, poz. 1589 z późn. zm.)

Przeглядów i klasyfikacji ekspozycji kredytowych Bank dokonuje w oparciu o zapisy *Zasad klasyfikacji ekspozycji kredytowych i tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków*.

9.5. Całkowita kwota ekspozycji po rozliczeniu równoważących się transakcji i bez uwzględnienia skutków ograniczenia ryzyka kredytowego, a także średnia kwota ekspozycji w danym okresie z podziałem na różne kategorie ekspozycji

Ekspozycje kredytowe według wartości bilansowej netto (po korektach rachunkowych) na dzień 31.12.2018 roku oraz średnią kwotę ekspozycji w okresie 2018 roku w podziale na klasy przedstawia poniższe zestawienie. (*Średnia jest liczona jako suma stanów z ostatniego dnia każdego kwartału 2018 roku podzielona przez 4*).

Lp.	Wyszczególnienie	Stan na dzień 31.12.2018 r. W PLN	Średnia kwota w okresie 2018 r.
1.	ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	93 507,00	196 156,00
2.	ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub	12 732 965,00	11 864 588,00

	władz lokalnych		
3.	ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	319 311,00	152 615,00
4.	ekspozycje wobec instytucji	16 963 816,00	16 693 241,00
5.	ekspozycje wobec przedsiębiorstw	2 583 380,00	3 020 206,00
6.	ekspozycje detaliczne	6 155 811,00	6 099 704,00
7.	ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	20 790 314,00	20 422 828,00
8.	ekspozycje których dotyczy niewykonanie zobowiązania	0,00	493,00
9.	ekspozycje kapitałowe	807 685,00	809 248,00
10.	inne ekspozycje	2 245 427,00	2 012 220,00
11.	RAZEM	62 692 216,00	61 271 298,00

W 2018 roku żadna z klas ekspozycji kredytowych nie przekroczyła poziomu, który wskazywałby na uznanie za istotną, tj. stanowiła wartość 50% i więcej łącznej kwoty ekspozycji kredytowych według wyceny bilansowej.

9.6. Rozkład geograficzny ekspozycji w podziale na obszary ważne pod względem istotnych kategorii ekspozycji wraz z dodatkowymi szczegółowymi podziałami w stosownych przypadkach

Struktura geograficzna ekspozycji nie jest prezentowana, ponieważ Bank prowadzi działalność wyłącznie na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.

9.7. Rozkład ekspozycji w zależności od branży lub typu kontrahenta z podziałem na kategorie ekspozycji, w tym określenie ekspozycji wobec MŚP, wraz z dodatkowymi szczegółowymi podziałami w stosownych przypadkach

Strukturę zaangażowania Banku w poszczególnych branżach w rozbiciu na kategorie należności według stanu na dzień 31.12.2018 roku w wartości nominalnej przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Branże	Wartość w PLN
1.	Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo i rybactwo	16 393 348,32
	Należności normalne	16 393 348,32
	Należności pod obserwacją	0,00
	Należności zagrożone	0,00
2.	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	12 742 270,05
	Należności normalne	12 742 270,05
	Należności pod obserwacją	0,00

	Należności zagrożone	0,00
3.	Handel hurtowy i detaliczny, napawa pojazdów samochodowych	1 383 800,60
	Należności normalne	1 383 800,60
	Należności pod obserwacją	0,00
	Należności zagrożone	0,00
4.	Pozostałe usługi i działalność *	2 497 692,42
	Należności normalne	2 497 692,42
	Należności pod obserwacją	0,00
	Należności zagrożone	0,00
5.	Razem zaangażowanie	33 017 111,39

* budownictwo, przetwórstwo przemysłowe, wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę..., działalność związana z obsługą nieruchomości, transport, gospodarka magazynowa, informacja i komunikacja.

Ekspozycje wobec MŚP w podziale na klasy ekspozycji według stanu na 31.12.2018 roku przedstawia poniższa tabela:

Wyszczególnienie	Kwota ekspozycji ważonej ryzykiem	Kwota ekspozycji ważonej ryzykiem po zastosowaniu współczynnika wsparcia MŚP
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	1 363 403,00	1 038 777,00
Ekspozycje detaliczne	3 025 962,00	2 305 480,00
Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	13 239 157,00	10 086 914,00
Razem	17 628 522,00,	13 431 171,00

9.8. Zestawienie rezydualnych terminów zapadalności dla wszystkich ekspozycji z podziałem na kategorie ekspozycji wraz z dodatkowymi szczegółowymi podziałami w stosownych przypadkach

Należności od sektora finansowego, niefinansowego, budżetowego wyrażone w wartości nominalnej w podziale na okresy zapadalności według stanu na dzień 31.12.2018 roku przedstawia poniższa tabela (wartość w PLN):

należności w zł	bez określ. term.	do 7 dni	7 dni - 1 m ca	1-3 m-cy	3-6 m-cy	6-12 m-cy	1-2 lat	2-5 lat	5-10 lat	10-20 lat	pow. 20 lat
Sektor niefinansowy	8 967	153 675	142 226	778 689	1 405 923	3 147 569	3 374 229	7 774 208	6 606 914	3 137 694	245 624
sektor finansowy	4 928 447	5 060 000	9 090 000				370 000				
s. inst. rząd. i sam.			62 873	77 248	202 992	468 857	887 375	2 627 035	6 740 900	1 668 658	
RAZEM	4 937 414	5 213 675	9 295 099	855 937	1 608 915	3 616 426	4 631 604	10 401 243	13 347 814	4 806 352	245 624

9.9 Ekspozycje w podziale na typ kontrahenta oraz o utraconej wartości i ekspozycje przeterminowane

Strukturę zaangażowania Banku wobec sektora finansowego na dzień 31.12.2018 roku przedstawia poniższa tabela (wartość bilansowa netto):

Lp.	Typ kontrahenta	Wartość w PLN
1.	Banki	17 816 411,00
	Należności normalne	17 816 411,00
	Należności pod obserwacją	0,00
	Należności zagrożone	0,00
2.	Razem	17 816 411,00

Strukturę zaangażowania Banku wobec sektora niefinansowego według stanu na dzień 31.12.2018 roku przedstawia poniższa tabela (wartość bilansowa netto):

Lp.	Typ kontrahenta	Wartość w PLN
1.	Przedsiębiorstwa i spółki państwowe	0,00
2.	Przedsiębiorstwa i spółki prywatne oraz spółdzielnie	
	Należności normalne	612 181,00
	Należności pod obserwacją	612 181,00
	Należności zagrożone	0,00
		0,00
3.	Przedsiębiorcy indywidualni	1 480 214,00
	Należności normalne	1 480 214,00
	Należności pod obserwacją	00,00
	Należności zagrożone	00,00
4.	Osoby prywatne	8 741 568,00
	Należności normalne	8 741 568,00
	Należności pod obserwacją	0,00
	Należności zagrożone	0,00
5.	Rolnicy indywidualni	14 923 997,00
	Należności normalne	14 923 997,00
	Należności pod obserwacją	0,00
	Należności zagrożone	0,00
6.	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	0,00
	Należności normalne	0,00
	Należności pod obserwacją	0,00
	Należności zagrożone	0,00
7.	Razem zaangażowanie w sektorze niefinansowym	25 757 960,00

Strukturę zaangażowania Banku wobec sektora budżetowego według stanu na dzień 31.12.2018 roku w wartości bilansowej netto przedstawia poniższa tabela:

Wyszczególnienie	Wartość w PLN
Należności normalne	12 742 270,00
Należności pod obserwacją	0,00
Należności zagrożone	0,00
Razem zaangażowanie w sektorze budżetowym	12 742 270,00

Struktura należności, z uwzględnieniem kredytów z rozpoznaną utratą wartości i przeterminowanych według stanu na dzień 31.12.2018 roku przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość w PLN
I	Należności normalne	38 500 230,00
1.	Kredyty normalne	38 729 047,00
2.	Rezerwy celowe, odsetki ESP	264 449,00
3.	Odsetki	35 632,00
II	Należności pod obserwacją	0,00
III	Należności zagrożone	0,00
1.	Kredyty zagrożone	3 920,00
2.	Rezerwy celowe	3 920,00
3.	Odsetki	1 621,00
4.	Odpisy aktualizujące	1 621,00
IV	Razem (wartość bilansowa netto)	38 500 230,00

Ekspozycje przeterminowane według stanu 31.12.2018 r. (wartość nominalna):

1) Przeterminowane od 1 dnia <= 1 miesiąca	536 857,09 PLN
2) Przeterminowane > 1 miesiąca <= 90 dni	52 000,00 PLN
3) Przeterminowane > 90 dni <= 180 dni	0,00 PLN
4) Przeterminowane > 180 dni <= 1 roku	0,00 PLN
5) Przeterminowane > 1 roku	3 920,00 PLN

Wszystkie powyższe ekspozycje dotyczą gospodarstw domowych.

9.10. Kwota ekspozycji o utraconej wartości i ekspozycje przeterminowane, podane oddzielnie, z podziałem na ważne obszary geograficzne, w tym w miarę możliwości kwoty korekty o szczególne i ogólne ryzyko kredytowe związane z każdym obszarem geograficznym

Struktura geograficzna ekspozycji nie jest prezentowana, ponieważ Bank prowadzi działalność wyłącznie na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.

9.11. Uzgodnienie zmian korekty o szczególne i ogólne ryzyko kredytowe dla ekspozycji o utraconej wartości

Na pokrycie ryzyka związanego z działalnością kredytową Bank dokonuje odpisów na rezerwy celowe, tworzone w ścisłej korelacji z rozpoznany ryzykiem, tj. pokrycia straty związanej z określonymi należnościami lub ich grupami w oparciu o ocenę możliwości jej wystąpienia.

Strukturę rezerw celowych w rozbiciu na kategorie należności oraz w podziale na typy kontrahentów a także odpisów aktualizujących te należności według stanu na dzień 31.12.2018 roku przedstawia poniższa tabela:

Typ kontrahenta (podmiot) (w PLN)	Należności normalne	Należności pod obserwacją	Należności zagrożone	Razem	Struktura (%)
Przedsiębiorstwa i spółki prywatne					
Rolnicy indywidualni			3 920,00	3 920,00	100,00
Przedsiębiorcy indywidualni					
Osoby prywatne	22 120,00			22 120,00	
Razem	22 120,00	0,00	3 920,00	26 040,00	100,00

Zmiany poziomu rezerw celowych i odpisów aktualizujących należności w roku 2018 roku :

Wyszczególnienie	Stan na 31.12.2017 roku	Zwiększenie	Wykorzystanie /zmiana klasyfikacji	Rozwiązanie	Stan na 31.12.2018 r	Wymagany poziom rezerw celowych
Rezerwy celowe od należności od sektora niefinansowego, w tym:	3 920,00	22 120,00	0,00	0,00	26 040,00	3 920,00
- w sytuacji normalnej	0,00	22 120,00	0,00	0,00	22 120	0,00
- pod obserwacją	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
- poniżej standardu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
- wątpliwe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
- stracone	3 920,00	0	0	0,00	3 920,00	3 920,00
Rezerwy celowe od należności sektora budżetowego	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Odpisy aktualizujące należności stracone	2 008,00	0	0	387,00	1 621,00	1 621,00

10. Aktywa wolne od obciążeń – art. 443 Rozporządzenia CRR

Składniki aktywów są traktowane jako obciążone jeżeli zostały zastawione lub podlegały jakimkolwiek formom ustaleń mających na celu zabezpieczenie lub wsparcie jakości kredytowej transakcji bilansowej lub pozabilansowej, z której nie mogłyby zostać swobodnie wycofane (np.: w celu zastawienia dla potrzeb finansowania).

Według stanu na 31.12.2018r. Bank nie posiadał aktywów obciążonych.

11. Korzystanie z ECAI – art. 444 Rozporządzenia CRR

Bank wykorzystuje oceny zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej ECAI na potrzeby wyznaczania aktywów ważonych ryzykiem, dla następujących ekspozycji wobec:

- 1) instytucji - jeżeli rezydualny termin ekspozycji jest dłuższy niż 3 miesiące;
- 2) samorządów regionalnych lub władz lokalnych - jeżeli ekspozycja nie jest denominowana lub finansowana w walucie krajowej;
- 3) podmiotów sektora publicznego - jeżeli pierwotny termin zapadalności ekspozycji jest dłuższy niż 3 miesiące.

Bank korzysta z ocen jakości kredytowej nadanych przez ECAI:

- 1) Fitch Ratings;
- 2) Moody's Investors Service;
- 3) Standard and Poor's Ratings Services.

Jeżeli nadane oceny odpowiadają różnym wagom ryzyka wówczas Bank uwzględnia tę ocenę, której odpowiada wyższa waga ryzyka.

Jeżeli dostępne są więcej niż dwie oceny kredytowe sporządzone przez wyznaczone ECAI dla danej pozycji z ratingiem, wówczas uwzględnia się te dwie spośród nich, z którymi wiążą się najniższe wagi ryzyka, z zastrzeżeniem że: jeżeli dwie najniższe wagi ryzyka różnią się od siebie, przypisuje się wyższą z nich.

Bank uzależnia przyznanie wagi ryzyka od stopnia jakości kredytowej, który przypisano rządowi polskiemu wg następującej tabeli:

Stopień jakości kredytowej rządu polskiego	1	2	3	4	5	6
Waga ryzyka ekspozycji	20%	50%	100%	100%	100%	150%

12. Ekspozycje na ryzyko rynkowe – art. 445 Rozporządzenia CRR

12.1 Wymogi zgodnie z art. 92 ust. 3 lit. b)

Nie dotyczy.

12.2 Wymogi zgodnie z art. 92 ust. 3 lit. c)

Nie dotyczy

13. Ekspozycja na ryzyko operacyjne – art. 446 Rozporządzenia CRR

Bank wyznacza wymóg w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego zgodnie z metodą wskaźnika bazowego, o której mowa w art. 315 – Część Trzecia Tytuł III Rozdział 2 *Rozporządzenia CRR*. Na dzień 31 grudnia 2018 roku kwota ekspozycji na ryzyko operacyjne wyniosła 4 568 075 PLN.

13.1 Wymogi informacyjne na temat podejścia do ryzyka operacyjnego zgodnie

z Rekomendacją M

W procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym Bank stosuje dobre praktyki rynkowe oraz zalecenia nadzorcze, w tym w szczególności wytyczne wynikające z zapisów Rekomendacji M, dotyczącej zarządzania ryzykiem operacyjnym w bankach.

Ryzyko operacyjne definiowane jest jako ryzyko poniesienia strat powstałych w wyniku niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi i systemów technicznych lub zdarzeń zewnętrznych, a także ryzyka prawnego. Celem nadrzędnym w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym jest utrzymanie narażenia Banku na ryzyko operacyjne w granicach bezpiecznych dla działania i rozwoju oraz akceptowalnym przez Zarząd i Radę Nadzorczą poziomie.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym jest:

- 1) ograniczenie możliwości wystąpienia nieoczekiwanych strat z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego poprzez wdrożenie skutecznego i adekwatnego do aktualnego profilu ryzyka procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym, budowę świadomości pracowników poprzez odpowiednie szkolenia i działania zarządcze, a także poprzez wdrożenie skutecznego systemu monitorowania ryzyka i kontroli wewnętrznej,
- 2) w zakresie części ryzyka operacyjnego obejmującego ryzyko prawne i ryzyko braku zgodności jest stałe dążenie do minimalizowania skutków nieprzestrzegania zewnętrznych i wewnętrznych regulacji prawnych, a także właściwą ochronę interesów Banku poprzez stałe aktualizowanie /dostosowywanie procedur bankowych, kontrolę ich przestrzegania, wsparcie informatyczne, szkolenia, a także korzystanie z zewnętrznego wsparcia prawnego.

Bank dąży i dba o:

- a) swój wizerunek zewnętrzny jako instytucji zaufania publicznego,
 - b) pozytywny odbiór Banku przez klientów,
 - c) przejrzystość działań Banku wobec klientów,
 - d) stworzenie kadry pracowniczej identyfikującej się z Bankiem, dobrze zorganizowanej wewnętrznie dla realizacji wspólnych wytyczonych celów.
- 3) w zakresie części ryzyka będącego ryzykiem systemów informatycznych i ich bezpieczeństwa, celem jest: systematyczne dostosowywanie systemu do wymogów prawa, wprowadzanie nowych produktów oraz nowych wersji oprogramowania, w tym oprogramowania wspomagającego zarządzanie ryzykiem, a także programów służących bezpieczeństwu sieci i systemów informatycznych oraz budowa świadomości ryzyka wśród pracowników poprzez niezbędne szkolenia i działania zarządcze.

- 4) w zakresie części ryzyka operacyjnego obejmującego ryzyko modeli celem jest dążenie do stosowania prostych modeli o uznanym charakterze, monitoring strat w ramach rejestru ryzyka operacyjnego, walidacja i administrowanie w ramach corocznych przeglądów zarządczych polityk, strategii, instrukcji, procedur zarządzania ryzykiem, w sposób zapewniający minimalizację potencjalnych strat.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym jest procesem ciągłym i systematycznym oraz stanowi integralny element procesu zarządzania Bankiem.

W procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym uczestniczy każdy pracownik Banku, ze względu na fakt, że ryzyko operacyjne dotyczy wszystkich komórek i obszarów działalności Banku.

13.1.1 Informacja o stratach operacyjnych w podziale na klasy zdarzeń

Na przestrzeni 2018 roku, na podstawie informacji zarejestrowanych w rejestrze zdarzeń ryzyka operacyjnego Banku, stwierdzono wystąpienie 70 zdarzeń operacyjnych. Łączna kwota strat operacyjnych brutto poniesiona w 2018 r. wyniosła 2 219,28 PLN.

Podział zarejestrowanych zdarzeń operacyjnych według kategoryzacji stosowanej przez Bank zawarto w tabeli poniżej.

L.p.	Kategoria	Limit (max) w PLN	Strata brutto w PLN
1.	Oszustwa wewnętrzne	0	0,00
2.	Oszustwa zewnętrzne	0	0,00
3.	Zasady dotyczące zatrudnienie i bezpieczeństwa w miejscu pracy	0	0,00
4.	Klienci, produkty i praktyki operacyjne	1 000,00	0,00
5.	Szkody związane z aktywami rzeczowymi	1 000,00	0,00
6.	Zakłócenia działalności banku i awarie systemu	15 000,00	2 215,47
7.	Wykonywanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi	3 000,00	3,81
8.	Razem	20 000,00	2 219,28

13.1.2 Informacja o istotnych zdarzeniach operacyjnych i działaniach mitygujących

Na przestrzeni 2018 r. nie odnotowano istotnego zdarzenia operacyjnego, rozumianego jako zdarzenie, gdzie strata lub potencjalna strata jest (lub może być) wyższa od 2 000,00 PLN albo gdy zdarzenie spełnia co najmniej jedno z poniższych kryteriów:

- 1) w ocenie zgłaszającego ma charakter istotny;
- 2) wynika z popełnionego przestępstwa;
- 3) powoduje naruszenie zasad zgodności z normami (compliance), naruszenie przepisów prawa oraz powoduje naruszenia systemów zabezpieczeń technicznych i teleinformatycznych we wszelkich obszarach działalności Banku (niezależnie od tego, czy wiążą się z powstaniem straty);
- 4) może wywołać istotne konsekwencje prawne: proces sądowy, który może powodować przerwę w obsłudze klientów placówki powyżej czasu krytycznego.

14. Ekspozycje w papierach kapitałowych nieuwzględnionych w portfelu handlowym – art. 447 Rozporządzenia CRR

Na dzień 31.12.2018 r. Bank posiadał aktywa finansowe (instrumenty kapitałowe) dostępne do sprzedaży nie notowane na giełdzie przedstawione w poniższej tabeli.

Lp.	Rodzaj ekspozycji	Kwota ekspozycji zakupionych ze względu na zyski kapitałowe	Kwota ekspozycji zakupionych ze względu na przyjętą strategię
1.	Akcje SGB-Banku S.A.	-	454 000,00
2.	Bankowe Papiery Wartościowe SGB-Banku S.A.	352 685,00	-
3	Udział członkowski w Spółdzielni Spółdzielczy System Ochrony SGB	-	1 000,00
	RAZEM	352 685,00	455 000,00

Na dzień 31.12.2018 roku Bank posiadał 4 540 akcji imiennych SGB-Banku S.A. w Poznaniu o ogólnej wartości nominalnej 454 000 PLN. Akcje Banku Zrzeszającego zakwalifikowano do aktywów trwałych i wyceniono według ceny nabycia.

Bank posiada 350 sztuk Bankowych Papierów Wartościowych SGB-Banku S.A o wartości nominalnej 1 000 PLN każdy, które zakwalifikowane zostały jako inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności i wycenione według zamortyzowanego kosztu, z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej. Łączna wartość bilansowa Bankowych Papierów Wartościowych SGB-Banku S.A. wynosiła 352 685 PLN.

Bank posiadał 1 udział członkowski w SSO SGB w Poznaniu w wysokości 1 000,00 PLN.

W roku 2018 roku Bank nie wprowadził zmian w zasadniczych założeniach i praktykach mających wpływ na wycenę posiadanych aktywów finansowych.

15. Ekspozycja na ryzyko stopy procentowej przypisane pozycjom nieuwzględnionym w portfelu handlowym – art. 448 Rozporządzenia CRR

15.1. Charakter ryzyka stopy procentowej i zasadnicze założenia oraz częstotliwość pomiarów ryzyka stopy procentowej

Celem strategicznym zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest utrzymywanie relacji przychodów i kosztów odsetkowych oraz bilansowej wartości zaktualizowanej kapitału wynikającej ze zmian stóp procentowych w granicach które nie zagrażają bezpieczeństwu Banku i są akceptowane przez Radę Nadzorczą.

Realizacja powyższego celu oparta jest m.in. na następujących zasadach:

1) badaniu i ocenie wpływu zmian stóp procentowych na wynik odsetkowy oraz fundusze własne Banku,

2) skoncentrowanie zarządzania ryzykiem stopy procentowej na ryzyku niedopasowania terminów przeszacowania oraz ryzyku bazowym, a także na kontroli ryzyka opcji klienta i analizie zmian w zakresie krzywej dochodowości,

3) ograniczaniu ryzyka stopy procentowej poprzez stosowanie systemu limitów i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów, pasywów oraz zobowiązań pozabilansowych,

4) podejmowanie odpowiedniej polityki cenowej (w tym działań marketingowych) w celu utrzymania odpowiedniej do skali działalności stabilnej bazy depozytowej oraz dochodowego portfela kredytowego w celu wypracowania odpowiednich marż,

5) dokładnej analizie pozycji z oprocentowaniem niższym niż 1 pp., które ograniczają możliwość minimalizowania ryzyka związanego z wystąpieniem niekorzystnych zmian rynkowych stóp procentowych i negatywnym wpływem tych zmian na sytuację finansową Banku.

Do pomiaru narażenia na ryzyko stopy procentowej Bank wykorzystuje głównie następujące metody:

- 1) analizę luki przeszacowania stopy procentowej – podstawowe narzędzie,
- 2) symulacje zmian wyniku odsetkowego,
- 3) metodę zaktualizowanej wartości ekonomicznej,
- 4) analizę podstawowych wskaźników ekonomicznych związanych z ryzykiem stopy procentowej.

Przy występującej w Banku strukturze aktywów i pasywów niekorzystnym dla sytuacji finansowej w okresach obrachunkowych jest spadek stóp procentowych, i odwrotnie – korzystnie wpływa wzrost rynkowych stóp procentowych.

Bank dokonuje pomiaru ryzyka stopy procentowej z miesięczną częstotliwością. Analizy sporządzane są za pomocą systemu sprawozdawczo-analitycznego EuroBankNet C przy wykorzystaniu modułu raportującego „ryzyko stopy procentowej” opartego o Oracle BI.

Za obszar ryzyka stopy procentowej w Banku odpowiadają: Prezes Zarządu w zakresie nadzoru nad zarządzaniem ryzykiem stopy procentowej poprzez wyniki pomiaru i monitorowania ryzyka oraz Wiceprezes Zarządu w zakresie nadzoru nad wykonywaniem przez komórkę zarządzającą czynności w zakresie zarządzania ryzykiem. Rada Nadzorcza sprawuje ogólny nadzór nad procesem zarządzania powyższym ryzykiem w zakresie zgodności ze strategią zarządzania ryzykiem i planem finansowym Banku oraz zatwierdza akceptowalny poziom podejmowanego ryzyka.

Pomimo wystąpienia niekorzystnych warunków mikro i makroekonomicznych w działalności Banku, poziom powyższego ryzyka w 2018 roku utrzymywał się w bezpiecznych i tolerowanych granicach, pozwalających na realizację głównych celów strategicznych.

Zarząd Banku otrzymuje sprawozdania zawierające niezbędne informacje odnośnie ryzyka stopy procentowej w okresach miesięcznych, natomiast Rada Nadzorcza Banku w okresach kwartalnych. W przypadku wzrostu poziomu ryzyka raporty mogą być opracowywane częściowo.

15.2. Wahania w zakresie zysku, wartości gospodarczej lub innego stosownego wskaźnika używanego przez kierownictwo instytucji do oceny skutków szokowych wzrostów lub spadków stóp procentowych zgodnie z metodą pomiaru ryzyka stopy procentowej

Bank przeprowadza testy warunków skrajnych w zakresie ryzyka stopy procentowej. Ustanowiony został ogólny limit wyliczonych skutków zmniejszenia wartości ekonomicznej kapitałów na poziomie 5 % funduszy własnych wyliczonych na dzień analizy, jednak nie więcej niż 100 % annualizowanego wyniku finansowego brutto.

Według danych na 31.12.2018 r. wynik testu warunków skrajnych dla ryzyka stopy procentowej wykazał, że wartość wyliczonych skutków obniżenia stóp procentowych o 200 p.b. wynosi 619 081,00 PLN, stanowiąc 6,61 % funduszy własnych oraz 132,28% annualizowanego zysku brutto, tj. powyżej limitu. Nadwyżka wyliczonych skutków zmian wartości ekonomicznej kapitałów nie przekraczała 2% funduszy własnych, dlatego zgodnie z „Zasadami zarządzania ryzykiem stopy procentowej” nie wystąpiła konieczność tworzenia dodatkowego wymogu kapitałowego.

Testy warunków skrajnych przeprowadza się z częstotliwością miesięczną, a ich wyniki stanowią podstawę do oszacowania ewentualnego zabezpieczenia ryzyka stopy procentowej

wewnętrznym wymogiem w zakresie kapitału. Dodatkowo w okresach kwartalnych, Bank otrzymuje od IPS-SGB wyniki scenariuszy testowych, ujętych w Grupowym Planie Naprawy.

Bank przeprowadza także wyliczenia w zakresie zmiany stóp procentowych o 200 p. b. oraz wpływu na zaktualizowaną wartość ekonomiczną Banku. Według wyliczeń na 31.12.2018 r. skutki zaistnienia powyższego spadku stóp procentowych stanowiły 1,32% funduszy własnych (limit maksymalnie 2%).

Największa część ryzyka stopy procentowej jest związana z ryzykiem przeszacowania, gdyż według obserwacji historycznych w największym stopniu wpływa na poziom zmian wyniku odsetkowego.

16. Ekspozycja na pozycje sekurytyzacyjne – art. 449 Rozporządzenia CRR

Nie dotyczy. Bank nie prowadzi działalności sekurytyzacyjnej.

17. Polityka w zakresie wynagrodzeń – art. 450 Rozporządzenia CRR

17.1. Informacje dotyczące procesu decyzyjnego stosowanego przy ustalaniu polityki w zakresie wynagrodzeń, a także liczby posiedzeń organizowanych w danym roku obrachunkowym przez organ zarządzający pełniący nadzór nad wynagrodzeniami, w tym – w stosownych przypadkach – informacje na temat składu i zakresu zadań komisji ds. wynagrodzeń, konsultanta zewnętrznego, z którego usług skorzystano przy ustalaniu polityki w zakresie wynagrodzeń oraz roli odpowiednich zainteresowanych stron

Bank wprowadził „Politykę zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze”, która została zatwierdzona Uchwałą Rady Nadzorczej nr 5/02/2012 z dnia 08.05.2012 roku.

Z uwagi na skalę działalności Banku nie powoływano komisji/komitetu ds. wynagrodzeń. Bank nie korzystał również z konsultanta zewnętrznego w zakresie ustalania polityki w zakresie wynagrodzeń.

Za osoby zajmujące kierownicze stanowiska (pełniące istotne funkcje) w Banku, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka, w myśl wyżej wymienionej Uchwały KNF uznano członków Zarządu Banku.

Polityka wynagrodzenia w tym polityka zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze za okres 2018 roku została pozytywnie oceniona przez Zebranie Przedstawicieli.

17.2. Informacje na temat powiązania między wynagrodzeniem a wynikami

W procesie ustalania parametrów zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących kierownicze stanowiska uwzględnia się ocenę efektów ich pracy. Ocena dokonywana jest dwuetapowo, tj. w momencie przyznania premii oraz w momencie uruchomienia części odroczonej. Okres odroczenia pozostałej części premii rocznej wynosi 3 lata.

W związku z tym, że zostały spełnione warunki dotyczące możliwości wypłaty zmiennych składników wynagrodzeń określone w powyższej procedurze, zgodnie z Uchwałami Rady Nadzorczej, Członkowie Zarządu Banku otrzymali w 2018 roku premię za 2017 rok, która stanowiła średnio 9,13% wynagrodzenia zasadniczego.

17.3. Najważniejsze informacje na temat cech charakterystycznych systemu wynagrodzeń, w tym informacje na temat kryteriów stosowanych przy pomiarze wyników i korekcie o ryzyko, polityki odraczania płatności i kryteriów nabywania uprawnień

Ocena efektów pracy członka Zarządu Banku dokonywana jest po zakończeniu roku obrotowego i obejmuje 3 lata, tzn. rok miniony oraz 2 poprzednie. Ocena efektów pracy członków Zarządu obejmuje m. in. wskaźniki Banku osiągnęte w latach podlegających ocenie w podziale na poszczególne lata w odniesieniu do realizacji planu finansowego w danym okresie, w zakresie:

- 1) Zysku netto,
- 2) Zwrotu z aktywów (ROA),
- 3) Łącznego współczynnika kapitałowego,
- 4) Wskaźnika płynności LCR oraz

kryteria jakościowe oceny członków Zarządu przy przyznawaniu zmiennych składników wynagrodzenia to:

- 1) Efekty realizacji zadań wynikających z zakresu obowiązków i odpowiedzialności w ramach podziału zadań w Zarządzie
- 2) pozytywną ocenę kwalifikacji,
- 3) uzyskanie absolutorium z wykonania obowiązków za dany rok obrotowy.

17.4. Stosunek stałych składników wynagrodzenia do składników zmiennych, ustalony zgodnie z art. 94 ust. 1 lit. g) dyrektywy 36/2013

Łączna kwota premii rocznej dla członków Zarządu Banku ustalana jest w wysokości 5% rocznego zweryfikowanego przez biegłego rewidenta wyniku finansowego netto z zastrzeżeniem, że wysokość premii nie może być większa niż 10% osiągniętego w danym roku przez członka Zarządu wynagrodzenia zasadniczego.

17.5. Informacje na temat kryteriów dotyczących osiągniętych wyników, stanowiących podstawę uprawnień do akcji, opcji na akcje lub zmiennych elementów wynagrodzenia

Nie dotyczy.

17.6. Główne parametry oraz uzasadnienie wszelkiego rodzaju systemu elementów zmiennych i wszelkich innych świadczeń pieniężnych

Wynagrodzenia członków Zarządu Banku i osób pełniących funkcje kierownicze w Banku są tak ustalane, aby odpowiadały w szczególności rodzajowi wykonywanej pracy, stopniowi odpowiedzialności i kwalifikacjom wymaganym przy jej wykonywaniu, a także uwzględniały ilość i jakość świadczonej pracy oraz zapewniały prawidłowość realizacji przez członków Zarządu i Członków Rady zadań wynikających z działalności Banku.

Wynagrodzenia członków Zarządu wypłacane są zgodnie z zawartymi umowami, a zapisy regulaminu wynagradzania są zgodne z przepisami prawa.

Szczegółowe zasady wynagradzania członków Rady Nadzorczej ustalane są zgodnie z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa oraz uchwałą Zebrania Przedstawicieli w sprawie określenia wysokości wynagrodzenia za udział w posiedzeniach Rady Nadzorczej.

Ponadto, w Banku obowiązuje „Polityka zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze”, której adresatami są członkowie Zarządu. Celem polityki jest ugruntowanie skłonności kadry zarządzającej – poprzez zastosowane mechanizmy wynagradzania - do szczególnej dbałości o długoterminowe dobro Banku, do ochrony interesów klientów oraz unikania nadmiernej ekspozycji na ryzyko.

17.7. Zagregowane informacje ilościowe na temat wynagrodzeń, z podziałem na obszary działalności przedsiębiorstwa kadre kierowniczą wyższego szczebla i pracowników, których działania mają istotny wpływ na profil ryzyka Banku

Zagregowane informacje ilościowe na temat wynagrodzeń, z podziałem na kadre kierowniczą wyższego szczebla i pracowników, których działania mają istotny wpływ na profil ryzyka na dzień 31.12.2018 roku przedstawia tabela poniżej:

wyszczególnienie	Liczba osób	Obszar działalności	Wynagrodzenie stałe brutto w PLN	Wynagrodzenie zmienne (% w stosunku do wynagrodzenia zasadniczego)	Liczba osób uzyskujących odprawy w 2018 roku
Zarząd	3	zarządzanie Bankiem	222 710,00	9,13%	2

17.8 Wartość wynagrodzeń z odroczoną wypłatą przyznanych w danym roku obrotowym, wypłaconych i zmniejszonych w ramach korekty związanej z wynikami

Brak .

17.9. Liczba osób, które otrzymały wynagrodzenie w wysokości co najmniej 1 mln EUR w danym roku obrachunkowym: dla wynagrodzeń w przedziale między 1 mln EUR a 5 mln EUR – w podziale na przedziały wynagrodzeń o wielkości 500 000 EUR, a dla wynagrodzeń wyższych niż 5 mln EUR – w podziale na przedziały wynagrodzeń o wielkości 1 mln EUR

Bank Spółdzielczy w Lubyczy Królewskiej nie zatrudniał osób, których łączne wynagrodzenie wypłacone w 2018 roku przekraczało równowartość 1 mln EUR.

18. Dźwignia finansowa – art. 451 Rozporządzenia CRR

Bank oblicza wskaźnik dźwigni, zgodnie z art. 429 ust. 2 *Rozporządzenia CRR*, jako miarę kapitału Banku podzieloną przez miarę ekspozycji całkowitej Banku wyrażoną jako wartość procentowa. Wskaźnik dźwigni jest kalkulowany zarówno w odniesieniu do kapitału Tier 1, jak i według definicji przejściowej kapitału Tier 1.

Wartość wskaźnika dźwigni wyliczona na dzień 31.12.2018 roku znajdowała się w bezpiecznych granicach i wyniosła:

- 1) wykorzystując w pełni wprowadzoną definicję kapitału Tier I – 15,21%,
- 2) wykorzystując definicję przejściową kapitału Tier I – 15,21%.

Podział miary ekspozycji całkowitej stosowanej do obliczania wskaźnika dźwigni:

Inne pozycje pozabilansowe 1 772 555,00 PLN,

Inne aktywa 59 116 633,00 PLN.

Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej Bank klasyfikuje do ryzyk nieistotnych, a zarządzanie tym rodzajem ryzyka odbywa się w ramach ryzyka kapitałowego.

Bank mierzy ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej poprzez obliczanie, wskaźnika dźwigni finansowej liczonego jako wyrażony w procentach udział kapitału Tier I w łącznej kwocie aktywów według wartości bilansowej, powiększonej o łączną kwotę zobowiązań pozabilansowych udzielonych, przy czym:

1) w aktywach według wartości bilansowej Bank nie uwzględnia pozycji pomniejszających kapitał podstawowy i dodatkowy Tier I, w szczególności: wartości niematerialne i prawne w części pomniejszającej kapitał podstawowy i dodatkowy Tier I, udziały kapitałowe w części pomniejszającej kapitał podstawowy i dodatkowy Tier I, aktywa z tytułu podatku odroczonego oparte na przyszłej rentowności w części pomniejszającej kapitał podstawowy Tier I,

2) wartość ekspozycji kredytowej Bank oblicza albo: z uwzględnieniem pomniejszych o wszystkie utworzone rezerwy celowe i odpisy aktualizujące odnoszące się do odsetek, w związku z tym wartość utworzonych rezerw celowych i odpisów aktualizujących odnoszących się do odsetek, których skutek nie został odzwierciedlony w funduszach własnych Banku pomniejsza kapitał podstawowy Tier I; lub nie bierze pod uwagę w wyliczeniach utworzonych rezerw celowych i odpisów aktualizujących odnoszących się do odsetek, w związku z tym, że skutek ich wystąpienia nie został odzwierciedlony w funduszach własnych Banku.

3) wartość ekspozycji pozabilansowych jest wyliczana: od wartości nominalnej (bez uwzględniania korekt z tytułu rezerw celowych i odpisów aktualizujących odnoszących się do odsetek) z uwzględnieniem współczynników konwersji z zastrzeżeniem dolnego limitu 10%.

W ramach zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej, Bank monitoruje wskaźnik dźwigni z częstotliwością kwartalną. Poziom wskaźnika dźwigni uwzględniany jest w ramach wyznaczania bieżącego profilu ryzyka Banku i raportowany jest w ramach raportów dla Zarządu Banku i Rady Nadzorczej Banku. W przypadku zidentyfikowania zagrożenia dla Banku wynikającego z nadmiernej dźwigni finansowej, mogą zostać podjęte działania mitygujące.

19. Stosowanie metody IRB w odniesieniu do ryzyka kredytowego – art. 452

Rozporządzenia CRR

Nie dotyczy. Bank nie stosuje metody IRB.

20. Stosowanie technik ograniczenia ryzyka kredytowego – art. 453

Rozporządzenia CRR

Bank może stosować następujące techniki ograniczania ryzyka kredytowego:

1) pomniejszanie podstawy tworzenia rezerw celowych zgodnie z *Rozporządzeniem* Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków. Bank przyjmuje zabezpieczenia zgodnie z regulacjami dotyczącymi prawnych form zabezpieczeń wierzytelności Banku;

2) pomniejszanie wag ryzyka przypisywanych ekspozycjom kredytowym zabezpieczonym hipotecznie na nieruchomości mieszkalnej w rachunku adekwatności kapitałowej na podstawie *Rozporządzenia CRR*.

3) uznane techniki redukcji ryzyka kredytowego – zgodnie z *Rozporządzeniem CRR*, w oparciu o instrukcje w zakresie oceny adekwatności kapitałowej.

W celu ograniczania skutków ryzyka kredytowego Bank przyjmuje zabezpieczenia. Przyjmowane zabezpieczenia powinny spełniać kryteria płynności, wartości oraz dostępu i możliwości ich kontroli, zgodnie z obowiązującymi w Banku regulacjami.

Wartość przyjmowanych zabezpieczeń powinna zapewnić odpowiedni poziom wskaźnika LtV przez cały okres kredytowania.

Bank stale monitoruje zmiany na rynku typowych zabezpieczeń przyjmowanych przez Bank, tj. rynku nieruchomości.

Bank preferuje zabezpieczenia zwrotności kredytów, które pozwalają na:

- 1) skuteczną egzekucję należności w przypadku braku spłaty kredytów;
- 2) pomniejszenie podstawy tworzenia rezerw celowych;
- 3) przypisanie niższych wag ryzyka ekspozycjom kredytowym w rachunku wymogu kapitałowego.

20.1 Ekspozycje zabezpieczone poszczególnymi rodzajami zabezpieczeń

W odniesieniu do uznanego kapitału ekspozycje zabezpieczone poszczególnymi rodzajami zabezpieczeń na dzień 31.12.2018 roku przedstawiały się następująco:

Rodzaj przyjętego zabezpieczenie	Udział w %	Limit maksymalny
Weksel własny	183,92%	200%
Poręczenie według prawa cywilnego	25,87%	150%
Zastaw rejestrowy	8,95%	50%
Przewłaszczenie rzeczy ruchomych	6,97%	30%
Kaucja	0,00%	5%
Cesja wierzytelności	0,00%	5%
Hipoteka na nieruchomości mieszkalnej	68,46%	100%
Hipoteka pozostała	157,76%	250%
Gwarancja	0,00%	10%
Poręczenie	0,00%	5%
Ubezpieczenie kredytu	3,74%	20%
Pozostałe	1,04%	5%

21. Stosowanie metod zaawansowanego pomiaru w odniesieniu do ryzyka operacyjnego – art. 454 Rozporządzenia CRR

Nie dotyczy. Bank nie stosuje zaawansowanych metod pomiaru w odniesieniu do ryzyka operacyjnego.

22. Stosowanie wewnętrznych modeli pomiaru ryzyka rynkowego – art. 455

Rozporządzenia CRR

Nie dotyczy. Bank nie stosuje wewnętrznych modeli pomiaru ryzyka rynkowego.

23. Wymogi informacyjne na temat podejścia do ryzyka płynności zgodnie z Rekomendacją P

Celem strategicznym w zarządzaniu ryzykiem płynności jest pełne zabezpieczenie płynności Banku, minimalizacja ryzyka utraty płynności przez Bank w przyszłości oraz optymalne zarządzanie nadwyżkami środków finansowych.

Cele strategiczne w zakresie ryzyka płynności obejmują:

- 1) zapewnienie finansowania aktywów i terminowego wykonywania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty,
- 2) zapobieganie powstania sytuacji kryzysowej, zwłaszcza z powodu czynników wewnątrzbankowych oraz posiadanie aktualnego i skutecznego planu awaryjnego na wypadek wystąpienia takiej sytuacji,
- 3) utrzymywanie przez Bank aktywów nieobciążonych na minimalnym poziomie stanowiącym zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych w „horyzoncie przeżycia” wynoszącym 30 dni (tolerancja ryzyka płynności).

Zarządzanie ryzykiem płynności w Banku ma charakter skonsolidowany i całościowy. Oznacza to zarządzanie płynnością, zarówno w odniesieniu do pozycji bilansowych jak i pozabilansowych, we wszystkich horyzontach czasowych ustalonych przez Bank i obejmuje wszystkie komórki i jednostki organizacyjne Banku.

W 2018 roku Bank zaprzestał kalkulacji nadzorczych miar płynności krótkoterminowej wyliczanych zgodnie z Uchwałą KNF nr 386/2008. Natomiast wyliczenia miary płynności długoterminowej pozostały bez zmian.

Wysokość środków stabilnych w okresie 2018 roku była zgodna z Planem pozyskania i utrzymania środków uznawanych przez Bank za stabilne źródło finansowania.

Za obszar ryzyka płynności w Banku odpowiadają: Prezes Zarządu w zakresie nadzoru nad zarządzaniem ryzykiem w zakresie procesu identyfikacji, pomiaru i oceny ryzyka oraz Wiceprezes Zarządu ds. finansowych w zakresie nadzoru nad wykonywaniem przez komórkę zarządzającą czynności związanych z płynnością.

Rada Nadzorcza sprawuje ogólny nadzór nad procesem zarządzania powyższym ryzykiem w zakresie zgodności ze strategią zarządzania ryzykiem i planem finansowym Banku oraz zatwierdza akceptowalny poziom podejmowanego ryzyka.

Ryzyko płynności w Banku bierze się z niedopasowania kontraktowych terminów zapadalności aktywów i pasywów, tj. w głównej mierze z konieczności finansowania długoterminowych kredytów depozytami o krótszej wymagalności. Realizować się ono może poprzez brak możliwości wywiązania się ze swoich bieżących zobowiązań lub też poprzez straty wynikające ze wzrostu kosztu finansowania, który nie jest pochodną zmienności rynkowych stóp procentowych.

Celem strategicznym Banku w zarządzaniu płynnością jest pełne zabezpieczenie płynności, minimalizacja ryzyka utraty płynności przez Bank w przyszłości oraz optymalne zarządzanie nadwyżkami środków finansowych. Syntetycznym wyrazem wspomnianych celów strategicznych w zakresie zarządzania ryzykiem płynności jest utrzymanie tolerancji na ryzyko zgodnej z założonym apetytem na ryzyko, określonym poprzez wskaźniki. Na koniec 2018 roku cele strategiczne zostały osiągnięte.

Kluczowe znaczenie dla Banku ma kształtowanie się płynności w okresie do jednego miesiąca, która wymaga stałej, bieżącej oceny i analizy, tak aby zapewnić odpowiedni poziom rezerwy płynności. Zgodnie z przyjętymi w ramach Systemu Ochrony SGB zasadami, Bank Zrzeszający w ciągu dnia operacyjnego realizuje wszystkie operacje bezgotówkowe uznające i obciążające rachunek bieżący Banku.

Struktura posiadanych przez Bank aktywów powinna umożliwiać elastyczne dostosowywanie się do potrzeb płynnościowych. W tym celu Bank dywersyfikuje swoje aktywa według następujących kryteriów:

- 1) płynności;
- 2) bezpieczeństwa;
- 3) rentowności.

Z uwagi na niewielką skalę działalności Banku funkcje zarządzania ryzykiem można uznać za scentralizowane.

Zadania związane z utrzymywaniem płynności Banku wykonywane są przez Zespół Finansowo - Księgowy, a zadania związane z pomiarem, monitorowaniem i kontrolowaniem ryzyka płynności w Banku wykonuje Stanowisko ds. analiz ryzyka.

Bank jest zrzeszony z SGB – Bankiem S.A., w związku z czym może regulować swoją płynność płatniczą poprzez wykorzystywanie szeregu instrumentów oferowanych przez Bank Zrzeszający. Po stronie aktywnej są to przede wszystkim rachunki bieżące i lokaty terminowe, które charakteryzują się wysoką płynnością. Po stronie pasywnej jest to kredyt w rachunku bieżącym,

kredyt rewolwingowy oraz inne kredyty celowe. Bank Zrzeszający jest dla Banku partnerem biznesowym w zakresie udzielania kredytów konsorcjalnych, pomagając w ten sposób zapewnić klientom Banku płynne finansowanie. Z drugiej strony, w celu poprawy płynności Banku, SGB-Bank S.A. może wystąpić jako partner w zakresie transakcji sprzedaży wierzytelności. Bank Zrzeszający pełni również istotną rolę w zakresie zabezpieczania płynności śróddziennej.

Bank jest uczestnikiem Systemu Ochrony SGB, w ramach którego Uczestnicy wzajemnie gwarantują sobie płynność i wypłacalność, w szczególności poprzez udzielanie ze zgromadzonych środków pożyczek, gwarancji i poręczeń. W ramach Systemu Ochrony SGB wydzielony został podmiot którego podstawowym zadaniem jest udzielanie pomocy płynnościowej jego Uczestnikom w sytuacji zagrożenia – Spółdzielnia Spółdzielczy System Ochrony SGB. Dodatkowo, Spółdzielnia ta realizuje zadania z zakresu monitorowania poziomu płynności Uczestników zarówno na zasadzie zagregowanej jak i indywidualnej oraz zarządza wymianą informacji o ryzyku płynności.

Zarządzanie płynnością krótkoterminową opiera się na monitorowaniu i planowaniu krótkoterminowych wpływów i wypływów, zawieraniu krótkoterminowych operacji na rynku finansowym, (z Bankiem Zrzeszającym) oraz budowaniu nadwyżki płynności, w której skład wchodzi aktywa wysokopłynne stanowiące rezerwę pokrywającą potencjalne wypływy gotówki z Banku. W celu utrzymywania ryzyka płynności na odpowiednim poziomie oraz sprostania zapotrzebowaniu na środki płynne w sytuacjach kryzysowych, Bank utrzymuje odpowiednią wielkość aktywów lub dodatkowych źródeł finansowania, które mogą być natychmiast wykorzystywane przez Bank jako źródło środków płynnych. Składniki nadwyżki płynności wg stanu na 31.12.2018 r zaprezentowano poniżej.

- **Nadwyżka płynności** - 18 593 802,35 PLN w tym:
- **kasa** - 1 294 514,70 PLN,
- **środki na rachunku bieżącym** - 568 862,65 PLN,
- **lokata O/N** - 0,00 PLN,
- **lokaty terminowe w BZ** - 14 150 000,00 PLN,
- **rachunek Minimum Depozytowe** - 2 209 705,00 PLN
- **inne** - 370 720,0 PLN.

Bank zakłada utrzymanie dotychczasowej struktury depozytów przyjętych od klientów Banku, gdzie podstawowym źródłem finansowania aktywów są depozyty podmiotów niefinansowych, głównie osób prywatnych. Zachowując ostrożne podejście do zarządzania ryzykiem płynności Bank finansuje aktywa o dalszych przedziałach zapadalności najbardziej stabilną częścią pozyskanych od klientów środków, czyli tzw. osadem na depozytach oraz funduszami własnymi. W trosce o zachowanie odpowiedniego poziomu płynności, Bank dąży do wydłużenia średniego

terminu wymagalności przyjmowanych depozytów (a tym samym zwiększenia stabilności pozyskiwanych środków), tak aby możliwe było otwieranie po stronie aktywnej, pozycji o dłuższym horyzoncie czasowym. Ma to odzwierciedlenie w charakterystyce konstruowanych produktów depozytowych. Strukturę podstawowych źródeł finansowania Banku oraz poziom wyznaczonego na nich osadu według stanu na 31.12.2018 r. prezentuje poniższa tabela.

Rodzaj	Stan	Osad	Wskaźnik osadu (%)
Środki bieżące osób prywatnych	11 075 137,00	9 202 313,00	88,94
Środki terminowe osób prywatnych	19 219 078,00	16 335 518,00	97,47
Razem osoby prywatne	30 294 215,00	25 537 831,00	94,57
Środki bieżące pozost. Podm. Niefin	17 030 410,00	9 143 035,00	79,52
Środki terminowe pozost. Podm. Niefin	1 371 537,00	134 811,00	51,52
Razem pozostałe podmioty niefinansowe	18 401 947,00	9 277 846,00	78,90
Razem baza depozytowa	48 696 162,00	34 815 677,00	89,82

Zgodnie z wymogami nałożonymi przez *Rozporządzenie CRR* oraz wydanymi do niego aktami delegowanymi, Bank oblicza w każdym dniu roboczym wskaźnik LCR, który obrazuje w jakim stopniu Bank jest zabezpieczony przed sytuacją skrajną, która utrzymuje się przez okres 30 dni, wynikającą z zakłócenia równowagi pomiędzy wpływami i wypływami płynności.

Wskaźnik LCR oblicza się jako stosunek zabezpieczenia przed utratą płynności i różnicy pomiędzy odpływami i przyływami dotyczącymi kolejnych 30 dni – zakłada się, że wpływy nie mogą stanowić więcej niż 75% wartości wypływów. Minimalny, wymagany prawem, poziom wskaźnika LCR w 2018 roku wynosił 110%.

Zgodnie z decyzją KNF, SGB-Bank S.A. oraz banki spółdzielcze wchodzące w skład Systemu Ochrony SGB zostały zwolnione z konieczności indywidualnego spełniania minimalnego poziomu wskaźnika LCR, lecz utrzymywania go na podstawie skonsolidowanej sytuacji wszystkich uczestników Systemu Ochrony SGB.

Bank odnotował na dzień 31.12.2018 roku wskaźnik LCR na poziomie 259%.

W celu posiadania pełnej oceny strukturalnej posiadanych aktywów i pasywów, dokonuje się analizy rozkładu ich zapadalności/wymagalności w poszczególnych przedziałach czasowych, obliczając wskaźniki tzw. luki płynności. Bank stosuje schematy urealniania terminów zapadalności wybranych, kluczowych z punktu widzenia płynności, pozycji aktywów i pasywów, aby poprawnie prognozować zachowanie się struktury bilansu oraz wpływów i wypływów w czasie. Schematy

urealniania wynikają bądź to ze specyfiki instrumentów finansowych bądź też z zaobserwowanych historycznie zachowań, takich jak przedpłaty kredytów czy utrzymywanie się osadu depozytowego. Na podstawie urealnionych wartości Bank oblicza wskaźniki skumulowanej luki płynności. Wskaźnikami luki są odniesienia w poszczególnych przedziałach czasowych skumulowanych wartości aktywów do pasywów.

Przyjmuje się, że wskaźniki luki płynności, w przedziałach czasowych do 1 roku, powinny przyjmować wartości wyższe od 1, co wskazuje na nadwyżkę posiadanych aktywów dostępnych do pokrycia bieżących zobowiązań. Analiza urealnionych terminów zapadalności aktywów i wymagalności pasywów wykazała, że limity dotyczące wskaźników luki we wszystkich okresach zostały dotrzymane.

Tabela - Urealniona luka płynności na 31.12.2018 r.

	do 1 m-ca	od 1 do 3 m-cy	od 3 do 6 m-cy	od 6 m-cy do 1 roku	1 roku do 2 lat	Od 2 do 5 lat	Od 5 do 10 lat	Od 10 do 20 lat	Powyżej 20 lat
Limit	<i>Min 1,00</i>	<i>Min 1,00</i>	<i>Min 1,00</i>	<i>Min 1,00</i>	<i>Max 1,00</i>	<i>Max 1,00</i>	<i>Max 1,00</i>	<i>Max 1,00</i>	<i>Max 1,00</i>
Wskaźnik skumulowanej luki	<i>1,68</i>	<i>1,49</i>	<i>1,28</i>	<i>1,43</i>	<i>0,79</i>	<i>0,79</i>	<i>0,98</i>	<i>0,62</i>	<i>0,23</i>

W ramach zarządzania płynnością średnio- i długoterminową Bank dokonuje planowania uwzględniającego przyszłe potrzeby płynnościowe. W ramach procesu budżetowego oraz okresowych przeglądów jego realizacji Bank planuje rozwój aktywów i pasywów w taki sposób, aby kluczowe wskaźniki płynnościowe utrzymywane były na wymaganym poziomie.

Istotnym warunkiem utrzymania płynności w przyszłości jest zarządzanie płynnością długoterminową. Bank bada strukturę pasywów długoterminowych w powiązaniu ze strukturą aktywów długoterminowych i ustala limity zaangażowania w te aktywa. Wskaźniki płynności oraz poziom wykorzystania limitów obliczane są w okresach miesięcznych, a ich wartości są przedmiotem raportowania Zarządowi Banku, oraz – w okresach kwartalnych – Radzie Nadzorczej Banku.

W ramach pomiaru ryzyka Bank przeprowadza następujące testy warunków skrajnych:

- 1) wrażliwości – w oparciu, o które szacowany jest kapitał wewnętrzny oraz wykonywany jest pomiar wpływu zmian paramentów makroekonomicznych na poziom ryzyka płynności;
- 2) scenariuszowe – w oparciu, o które budowane są awaryjne plany płynności oraz wyznaczany jest poziom bufora płynności;
- 3) odwrócone – w oparciu o które wykonywane są doraźne analizy problemowe.

Na podstawie wyników analizy stwierdzono, że poziom eskalacji ryzyka płynności na dzień 31.12.2018 roku w sytuacji skrajnej nie wymaga zabezpieczenia ryzyka płynności wewnętrznym wymogiem kapitałowym.

24. Wymogi informacyjne zgodnie z art. 111a ust. 4 ustawy Prawo bankowe

24.1. Opis systemu zarządzania, w tym systemu zarządzania ryzykiem

Opis systemu zarządzania zawarto w części 2. Cele i strategię w zakresie zarządzania ryzykiem niniejszego Ujawnienia.

24.2. Opis systemu kontroli wewnętrznej

System kontroli wewnętrznej obejmuje wszystkie jednostki organizacyjne Banku i jest dostosowany do charakteru i profilu ryzyka i skali działalności Banku.

Zarząd Banku odpowiada za zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnienie we wszystkich jednostkach/komórkach/stanowiskach organizacyjnych Banku, funkcjonowanie adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej, który obejmuje funkcję kontroli i rolę komórkę do spraw zgodności.

Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad wprowadzeniem i zapewnieniem funkcjonowania adekwatnego systemu kontroli wewnętrznej oraz odpowiedzialna jest za monitorowanie jego skuteczności.

Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej są zorganizowane na trzech, niezależnych i wzajemnie uzupełniających się liniach obrony (poziomach). Na pierwszą linię obrony składa się operacyjne zarządzanie ryzykiem, powstałym w związku z działalnością prowadzoną przez Bank. Komórki pierwszej linii obrony odpowiedzialne są za projektowanie i zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych, w szczególności w procesach biznesowych funkcjonujących w Banku oraz zgodności postępowania z regulacjami. Na drugą linię obrony składa się zarządzanie przez pracowników na specjalnie powołanych do tego stanowiskach i komórkach organizacyjnych niezależne od operacyjnego zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie. Druga linia obrony odpowiedzialna jest m.in. za bieżące monitorowanie przyjętych mechanizmów kontrolnych, przeprowadzanie pionowych testów mechanizmów kontrolnych, ocenę adekwatności i skuteczności mechanizmów kontrolnych, matrycę funkcji kontroli, prowadzenie rejestru nieprawidłowości znaczących i krytycznych oraz raportowanie o tych nieprawidłowościach. Trzecią linię obrony stanowi audyt wewnętrzny realizowany przez Spółdzielczy System Ochrony SGB. Audyt wewnętrzny odpowiedzialny jest za badanie oraz ocenę adekwatności i skuteczności mechanizmów kontroli i niezależnego monitorowania ich przestrzegania

odpowiednio w ramach pierwszej i drugiej linii obrony, zarówno w odniesieniu do systemu zarządzania ryzykiem, jak i systemu kontroli wewnętrznej.

Celem systemu kontroli wewnętrznej Banku jest wspomaganie zarządzania Bankiem, realizacja wyznaczonych celów, w tym usprawnianie realizacji zadań Banku oraz zapewnienie bezpieczeństwa i stabilnego jego funkcjonowania, przyczyniające się w szczególności do zapewnienia:

- 1) skuteczności i efektywności działania Banku,
- 2) wiarygodności sprawozdawczości finansowej,
- 3) przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku,
- 4) zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami

rynkowymi.

W ramach systemu kontroli wewnętrznej w Banku wyodrębniona jest:

1) funkcja kontroli, na którą składają się wszystkie mechanizmy kontrolne w procesach funkcjonujących w Banku, niezależne monitorowanie przestrzegania tych mechanizmów kontrolnych oraz raportowanie w ramach funkcji kontroli,

2) komórka do spraw zgodności i kontroli wewnętrznej, której zadaniem jest identyfikacja, ocena, kontrola i monitorowanie ryzyka braku zgodności działalności banku z przepisami zewnętrznymi, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi oraz przedstawianie raportów w tym zakresie.

3) niezależną komórkę audytu wewnętrznego –komórka Spółdzielni SSO SGB wykonująca zadania związane z przeprowadzaniem audytu w bankach należących do Systemu Ochrony.

Na wszystkich poziomach, w ramach systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej stosowane są odpowiednie mechanizmy kontrolne lub niezależne monitorowanie ich przestrzegania.

Mechanizmy kontrolne przyjęte w Banku wbudowane są w funkcjonujące procesy, czynności, w codzienną działalność operacyjną Banku. Proces projektowania, zatwierdzania i wprowadzania w Banku mechanizmów kontrolnych jest odpowiednio udokumentowany i umożliwia przypisanie komórkom organizacyjnym odpowiedzialności za realizację zadań w poszczególnych etapach tego procesu.

W Banku zapewniona jest niezależność monitorowania pionowego poprzez jednoznaczne wyodrębnienie linii obrony oraz poziomego poprzez rozdzielenie zadań dotyczących stosowania danego mechanizmu kontrolnego i niezależnego monitorowania jego przestrzegania w ramach danej linii. Za monitorowanie odpowiednio: poziome (weryfikacja bieżąca, testowanie) w ramach danej linii odpowiedzialni są wyznaczeni pracownicy, w tym kierownicy jednostek/komórek organizacyjnych oraz pionowe pierwszej linii obrony przez drugą linię obrony odpowiada komórka

ds. zgodności i kontroli wewnętrznej. Monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych obejmuje weryfikację bieżącą i testowanie w ramach monitorowania pionowego i poziomego z uwzględnieniem:

- celów systemu kontroli wewnętrznej,
- złożoności procesów, w tym zwłaszcza procesów istotnych,
- liczby, rodzaju i stopnia złożoności mechanizmów kontrolnych,
- ryzyka zaistnienia nieprawidłowości,
- zasobów poszczególnych linii obrony, w tym kwalifikacji, doświadczenia i umiejętności pracowników tych linii,
- zasady proporcjonalności.

Podstawowym narzędziem do operacyjnego zarządzania systemem kontroli w Banku jest matryca funkcji kontroli, w której powiązано cele ogólne systemu kontroli wewnętrznej i wyodrębnione w ich ramach cele szczegółowe z procesami istotnymi wraz z wpisanymi w te procesy kluczowymi mechanizmami kontrolnymi i niezależnym monitorowaniem tych mechanizmów.

Bank określił kategorie nieprawidłowości wykrytych przez system kontroli wewnętrznej, biorąc pod uwagę ich negatywny wpływ na zapewnienie osiągnięcia określonych celów systemu kontroli wewnętrznej. Nadanie odpowiedniej kategorii nieprawidłowości stwierdzonej, w ramach niezależnego monitorowania, polega na oszacowaniu poziomu ryzyka związanego z tą nieprawidłowością. W Banku prowadzony jest rejestr wszystkich nieprawidłowości znaczących i krytycznych. Wykryte w ramach pierwszej linii obrony nieprawidłowości znaczące lub krytyczne, są niezwłocznie raportowane do komórki organizacyjnej drugiej linii obrony, odpowiedzialnej za niezależne monitorowanie procesu, w ramach którego zaistniała dana nieprawidłowość znacząca lub krytyczna, a w przypadku nieprawidłowości krytycznych również do Zarządu Banku oraz komórki audytu wewnętrznego. Stwierdzone w ramach drugiej linii obrony nieprawidłowości znaczące lub krytyczne, są niezwłocznie raportowane do Zarządu Banku i Rady Nadzorczej, a w przypadku nieprawidłowości krytycznych również do komórki audytu wewnętrznego.

Zarząd i Rada Nadzorcza otrzymuje w okresach półrocznych informacje o wynikach testowania pionowego i poziomego przestrzegania kluczowych mechanizmów kontrolnych z uwzględnieniem m.in. zestawienia wykrytych nieprawidłowości znaczących i krytycznych oraz informacji dotyczących efektów działań podjętych w celu usunięcia tych nieprawidłowości.

Zgodnie z Umową Systemu Ochrony SGB komórka audytu wewnętrznego przygotowuje syntetyczną informację o najistotniejszych nieprawidłowościach, stwierdzanych w trakcie audytów wewnętrznych i w okresach półrocznych przekazuje do Banku. Bank wykorzystuje ww. informacje

w celu poprawy jakości wykonywanych usług i obniżenia poziomu ryzyka prowadzonej działalności. Rada Nadzorcza dokonuje corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, w tym funkcji kontroli, komórki do spraw zgodności oraz wyników audytu przeprowadzonego przez komórkę audytu wewnętrznego. Dokonując oceny, Rada Nadzorczej bierze pod uwagę informacje przekazane przez Zarząd o sposobie wypełniania zadań przez pracowników Banku w ramach funkcji kontroli oraz komórki do spraw zgodności ze szczególnym uwzględnieniem:

- adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej w zapewnieniu osiągnięcia każdego z celów systemu kontroli wewnętrznej,
- skali i charakterze nieprawidłowości znaczących i krytycznych oraz najważniejszych działań zmierzających do usunięcia tych nieprawidłowości, w tym o podjętych środkach naprawczych i dyscyplinujących,
- zapewnienia niezależności komórce do spraw zgodności,
- zapewnienia środków finansowych niezbędnych do skutecznego wykonywania przez pracowników komórki zgodności oraz do systematycznego podnoszenia kwalifikacji oraz zdobywania doświadczenia i umiejętności przez pracowników tej komórki.

24.3. Informacje dotyczące polityki wynagrodzeń

Informacje dotyczące polityki wynagrodzeń zawarto w części 17. Polityka w zakresie wynagrodzeń niniejszego Ujawnienia.

24.4. Informacje o spełnianiu przez członków Rady Nadzorczej Banku i Zarządu Banku wymogów określonych w art. 22aa ustawy Prawo bankowe

W Banku na 31.12.2018 r. obowiązywały: Regulamin wyboru członków Rady Nadzorczej zatwierdzony przez Zebranie Przedstawicieli Banku Spółdzielczego w Lubyczy Królewskiej w dniu 29.06.2018 r., Regulamin działania Zarządu, regulujący zasady powoływania i odwoływania członków Zarządu, którego ostatnie zmiany zostały zatwierdzone uchwałą Rady Nadzorczej nr 2/06/2018 z dnia 25.10.2018 r., Procedura oceny kwalifikacji członków Zarządu zatwierdzona uchwałą Rady Nadzorczej 3/02/2015 z dnia 24.03.2015 r., a także Procedura oceny kwalifikacji członków Rady Nadzorczej oraz Rady Nadzorczej zatwierdzona uchwałą Zebrania Przedstawicieli nr 14/2014 z dnia 27.06.2014 r.

Bank uwzględniając przepisy Wytycznych Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego w sprawie oceny kwalifikacji członków organu zarządzającego, osób pełniących najważniejsze funkcje oraz Statutu Banku, dokonuje oceny kwalifikacji członków Rady Nadzorczej oraz Rady Nadzorczej i członków Zarządu oraz Zarządu działających jako organ kolegialny.

Ocena indywidualna dokonywana jest w odniesieniu do każdego członka Rady Nadzorczej i Zarządu z osobna. Ocena kolegialna dokonywana jest w stosunku do całego składu osobowego Rady Nadzorczej i Zarządu.

Celem oceny jest stwierdzenie czy członkowie Zarządu Banku i Rady Nadzorczej Banku posiadają odpowiedni zakres wiedzy, umiejętności i doświadczenia, odpowiedniego do pełnionych przez nich funkcji i powierzonych im obowiązków, a także rękojmi należytego wykonywania tych obowiązków dokonywaną odpowiednio przez Zebranie Przedstawicieli w zakresie oceny członków Rady Nadzorczej Banku oraz Radę Nadzorczą Banku w zakresie członków Zarządu Banku. Ocena ma charakter uprzedni przed powołaniem oraz następczy w trakcie pełnienia funkcji.

Wszyscy członkowie Zarządu Banku oraz Rady Nadzorczej Banku zgodnie z dokonaną za 2018 rok oceną spełniają wymagania art. 22aa ustawy Prawo bankowe.

25. Informacja o wynikach oceny adekwatności zakresu ogłaszanych informacji do skali i profilu ryzyka Banku

Na podstawie przeprowadzonej analizy adekwatności zakresu ogłaszanych informacji do skali i profilu ryzyka ponoszonego przez Bank stwierdzono, że nie zaistniały przesłanki do ogłaszania informacji dodatkowych, które nie zostały objęte zakresem niniejszego *Ujawnienia*.

Stosując kryteria oceny, określone w *Polityce informacyjnej*, stwierdzono co następuje:

- na przestrzeni 2018 roku nie odnotowano uwag uczestników rynku, ani też innych podmiotów bądź osób zainteresowanych zakresem ogłaszanych informacji, w celu oceny działalności Banku w obszarze: metod szacowania kapitału, technik i metod stosowanych przez Bank w celu identyfikacji, pomiaru, monitorowania i kontroli poszczególnych rodzajów ryzyka,
- Bank nie odnotował uwag w obszarze polityki informacyjnej, wynikających z procesu „Badanie Ocena Nadzorcza (BION)” przeprowadzonego w 2018 r. przez Komisję Nadzoru Finansowego.
- Treść Polityki informacyjnej udostępniona jest na stronie internetowej Banku www.bslubycza.pl

Kluczowe wskaźniki w zakresie zarządzania ryzykiem w Banku

Lp	Rodzaj ryzyka	wyszczególnienie	31.12.2018	Poziom akceptowany	poziom tolerowany	Punkt ostrzegawczy	Poziom nieakceptowany
1	Ryzyko kredytowe	łączny współczynnik kapitałowy (%)	29,89	powyżej 17%	od 17,00 % do 14,00%	13,99%	poniżej 13,99%
		wskaźnik jakości aktywów (należności zagrożone/ należności ogółem) (%)	0,01	Poniżej 0,35%	od 0,35% do 0,99%	1,00%	powyżej 1%
		udział kredytów w sumie bilansowej (%)	65,15	Poniżej 80%	od 80,00% do 90,99%	91,00%	powyżej 91%
	Ryzyko koncentracji zaangażowań	Udział dużych zaangażowań* w stosunku do uznanego kapitału (%)	208,54	poniżej 290%	od 290,00 % do 299,99%	300,00%	powyżej 300,00%
2	Ryzyko płynności	wskaźnik pokrycia kredytów depozytami (%) (kredyty/depozyty) **	79,54	Poniżej 95%	od 95,00% do 120,99%	121,00%	powyżej 121%
		Udział depozytów stabilnych w depozytach w (%)	71,5	powyżej 55%	od 55,00% do 40,01 %	40,00%	poniżej 40 %
3	Ryzyko stopy procentowej	marża odsetkowa (%)	3,23	powyżej 2,90%	od 2,90 % do 2,75%	2,74%	poniżej 2,74%
		spadek wartości annualizowanego dochodu odsetkowego z tytułu ryzyka przeszacowania i ryzyka bazowego	20,81	Poniżej 21%	od 21,00 % do 23,99 %	24,00%	powyżej 24%
		ROE netto (narastająco w ciągu roku)	5,66	powyżej 4,0 %	od 4,00 % do 3,61 %	3,60%	poniżej 3,60 %
		ROA netto (narastająco w ciągu roku)	0,88	powyżej 0,60%	od 0,60% do 0,50 %	0,49%	poniżej 0,49%

4	Ryzyko operacyjne	udział wymogu z tytułu ryzyka operacyjnego w stosunku do funduszy własnych w (%)	3,9	poniżej 8%	od 8,00 do 9,49	9,50%	powyżej 9,5 %
5.	Wskaźniki wynikające z uczestnictwa Banku w Systemie Ochrony SGB	wskaźnik dźwigni finansowej (%)	15,21	powyżej 12%	od 12,00 do 10,00	9,99	Poniżej 9,99
		wskaźnik C/I (%)	76,43%	poniżej 83,00	od 83,00 do 84,98	84,99	Powyżej 84,99
		pokrycie annualizowanym wynikiem finansowym brutto należności zagrożonych netto (%)	31 350,00	powyżej 1000,00	od 1000,00 do 10,50	10,49	Poniżej 10,49
		pokrycie rezerwami celowymi należności zagrożonych brutto (%)	100	powyżej 50,00	od 50,00 do 40,01	40	poniżej 40,00
		wskaźnik LCR	2,59	powyżej 1,10	od 1,10 do 1,01	1,00	poniżej 1,00
		pokrycie depozytami powiększonymi o fundusze własne kredytów powiększonych o majątek trwały (%)	147,8	powyżej 110,00	od 110,00 do 105,01	105	Poniżej 105,00
		zaangażowanie Banku w kapitał akcyjny Banku Zrzeszającego (%) sumy bilansowej Banku	0,8	powyżej 0,60	od 0,60 do 0,52	0,51	poniżej 0,50

* zgodnie ze sprawozdawczością

** wartość nominalna.

Oświadczenie Zarządu

Zarząd Banku Spółdzielczego w Lubyczy Królewskiej oświadcza, że ustalenia opisane w niniejszej Informacji dotyczącej ryzyka, funduszy własnych, wymogów kapitałowych, polityki w zakresie wynagrodzeń i innych informacji podlegających ujawnieniu zgodnie z art. 431-455 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013, a także art. 111a ust. 4 Ustawy Prawo Bankowe według stanu na 31.12.2018 roku są adekwatne do stanu faktycznego, a stosowane systemy zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej są odpowiednie z punktu widzenia profilu ryzyka i strategii działania Banku.